TUDOR MUŞATESCU

Teatru scurt

Cuprins

FEMEIA.....3
ACTUL I.....3
ACTUL II.....6
ACTUL III.....12
„BROWNING”.....14
POEZIE.....19
VILEGIATURA.....25
ACTUL I.....25
ACTUL AL II-LEA.....29
ACTUL AL III-LEA.....32
ACTUL AL IV-LEA.....34
CRIZĂ.....36
AH, BĂRBAŢII!.....43
TALERUL.....48
FAŢA ÎNTÎI.....48
FAŢA A DOUA.....50
TATĂL.....53
ACTUL I.....53
ACTUL II.....56
ACTUL III.....58
ACTUL IV.....59
SCAFANDRIERII.....60
DOMNUL CU CAMELII.....72
FILTRU DE DRAGOSTE.....88
D-ALE LUI PĂCALĂ.....92

FEMEIA

(Basm, pentru oamenii mari)

PERSOANELE: NINI şi DAN
Semne particulare: Sunt căsătoriţi din dragoste

ACTUL I

Când s-au căsătorit, n-au avut lună de miere, pentru motivul binecuvântat că mierea se consumase cu o lună înainte. Poate că asta la determinat pe Dan, într-o oarecare măsură, să-şi înşele nevasta, cu toate femeile care au binevoit să-i dea concursul pentru aceasta.

NINI, în cele şase luni de căsnicie, a ştiut întotdeauna că e înşelată. Că n-a ştiut cu cine, asta n-a supărat-o prea mult. Sensibilitatea ei de barometru a făcut-o totuşi să nădăjduiască, permanent, într-o schimbare certă a temperaturii conjugale. Dar lucrul cel mai interesant în căsnicia lor e faptul că amândoi — dincolo de orice consideraţii — se iubesc totuşi nebuneşte.

O SCENĂ OARECARE

De exemplu:

NINI: Mă iubeşti?
DAN: Te ador.
NINI: Ştiu...
DAN: Dacă ştii, de ce mă mai întrebi?
NINI: Ga să te aud spunând...
DAN: Dar tu mă iubeşti?
NINI: Vezi că şi tu mă întrebi?
DAN: Sigur, ca să te aud repetându-mi...

Totuşi, scenele de felul acesta nu l-au împiedecat pe Dan să-şi continue, impetuos, seria aventurilor extraconjugale. Şi, pentru că atunci când e vorba să-şi readucă pe bărbaţi la sânul lor, femeile au cu idei extraordinare, Nini a imaginat un plan de luptă. Planul lui Nini a fost următorul: De trei luni de zile a început să-i scrie lui Dan scrisori de dragoste, ca din partea unei admiratoare necunoscute.

Treptat, Dan a început să iubească pe aceea care îi scria, cu regularitate, scrisori poetice pasionale. A început să-i răspundă şi el la „Poşte-Restante" şi, în acest fel, legăturile lor de dragoste, la distanţă, au mers atât de departe, încât, în ultima ei scrisoare, admiratoarea lui Dan a consimţit să-i acorde o întâlnire „în carne şi oase".

Această întâlnire a fost fixată, în actul al doilea, în garsoniera pe care Dan o are în oraş, rezervată, exclusiv, întâlnirilor galante.

ULTIMA SCENĂ A ACTULUI ÎNTÂI

DAN (*nervos*): Te rog să nu insişti. Astă-seară trebuie să plec în oraş...

NINI (*prefăcută*): Şi nici măcar nu vrei să cinezi cu mine?

DAN (*ca să scape*): Păi nu-ţi spusei că mă duc la un banchet?

NINI (*pisăloagă*): A! La un banchet?... Ia-mă şi pe mine la banchetul ăsta.

DAN (*încurcat*): Sigur... aş putea să te iau... cu cea mai mare plăcere... Tu ştii că eu, totdeauna... Însă... să vezi... ăsta e un banchet politic... Sunt numai bărbaţi politici... Aşa că... Înţelegi tu... Îmi pare rău, dar nu se poate...

NINI (*cuminte*): Şi pe la cit ai să te întorci acasă?

DAN (*vesel că „s-a făcut”*): Devreme! Devreme de tot... Dar să nu mă aştepţi... Tu eşti obosită... Să te culci...

NINI (*tandră*): Nu te nelinişti... Am să citesc până mi se face somn.

DAN (*cu elan*): Atunci, la revedere. (*O sărută repede şi dispare.*)

ACTUL II

Garsoniera lui Dan. Lux de circumstanţă şi mobilier strict necesar. Pe măsuţă, lângă unicul divan, sunt flori şi băuturi cu efect sigur. Cu urechea aţintită, copoieşte, Dan urmăreşte toate zgomotele străzii. În sfârşit, se aud paşii cei atât de aşteptaţi. O bătaie uşoară în uşă, apoi intră Nini, de nerecunoscut în toaleta excentrică şi sub mască.

SCENA I

Este o scenă mută, pentru că amândoi se privesc un timp, fără să poată articula un cuvânt, din cauza emoţiei. Apoi începe:

SCENA A II-A

DAN (*exuberant, îi scoate mantoul, pălăria şi mănuşile.*)
NINI (*brusc*): Masca, nu... Masca nu vreau să mi-o scot.
DAN (*şmecher*): De ce? Vreau să te văd. Să-ţi văd ochii, gura...
NINI (*categoric*): Nu! Dacă stăruieşti să-mi scot masca, plec.
DAN (*şiret*): Unde?
NINI (*dulce*): De unde am venit...

O pauză. Nini s-a aşezat. Dan, stânjenit, simţindu-se privit prin găurile măştii şi neputând să facă la fel, recurge la supremul argument, pentru a o decide să se aclimatizeze cu situaţia: o tratează cu un cocteil.

NINI (*strâmbându-se*): Ce e asta?
DAN (*părinteşte*): O băutură bună, bună de tot.
NINI (*suav*): Cum îi zice?
DAN (*încercând să pronunţe corect englezeşte*): Cocteil!...
NINI (*acelaşi joc*): Şi se bea?
DAN: Fireşte... E o băutură modernă... Place mult femeilor...
NINI (*privindu-l în ochi*): Şi femeilor cinstite?
DAN: Toate femeile sunt cinstite, când iubesc...
Nini: Unde ai citit prostia asta?
DAN: N-am citit-o nicăieri...
Nini: Iartă-mă... Nu mi-aş fi închipuit să fie o cugetare proprie...

DAN (*cu oare care calm*): De ce vrei să mă descurajezi? (*Surâde, mulţumit de ce a zis*.) Mai bine gustă cocteilul...
NINI (*bea*): În sănătatea dumitale... (*După ce a golit paharul*.) Băutura dumitale e într-adevăr bună... Mai bună decât cugetarea...
DAN (*iarăşi prost inspirat*): Şi mai bună decât dumneata!
NINI: De unde ştii cum sunt eu?
DAN: Din scrisorile pe care mi le-ai scris.
NINI (*cu regret, simplu*): Acolo suntem amândoi mai buni... (*Rămâne pe gânduri, ca şi cum ar privi portretul unei mătuşi defuncte, căreia îi seamănă*.)

SCENA MARE

Dan o lasă să se gândească, având grijă să-i umple, discret, paharul. Apoi se aşază pe un taburet, în faţa ei.

DAN: Cine eşti?
NINI (*clar*): O femeie care te iubeşte.
DAN: O femeie care iubeşte nu se ascunde sub mască...
NINI (*înger*): Sufletul meu te iubeşte şi masca nu te poate împiedica să-l vezi...
DAN (*opărit*): Vrei o ţigară?
NINI (*sincer*): Mersi, nu fumez... (*După o clipă*) Desigur, toate femeile care au trecut înaintea mea pe aici, care au stat pe locul unde stau eu, care au băut din acelaşi pahar, băutura miraculoasă pe care mi-ai dat-o şi mie, toate, toate fumau.
DAN (*statistic*): Nu toate.
NINI (*ea însăşi*): Au venit multe femei aici?
DAN (*luându-i mâna*): De ce mă întrebi?
Nini: Din curiozitate.
DAN (*Schopenhauer*): În viaţa unui bărbat, femeile trec aşa cum trec pasagerii într-un hotel!

NINI (*cu o tresărire*): Atât de multe?
DAN: Depinde de bărbat...
NINI: De ele nu depinde niciodată?
DAN (*gafă*): De vreme ce vin aici, nu mai depinde de ele...
Nini: Nu ţi s-a întâmplat niciodată ca o femeie să vină aici numai pentru ea şi pentru dumneata nu?
DAN (*se căzneşte să priceapă*): Poftim?
NINI (*rar*): Nu ţi s-a întâmplat niciodată să primeşti aici o femeie care (*ezită şi roşeşte sub mască*) să vină... degeaba?...
DAN (*amuzat*): Eu n-am cunoscut decât femei normale... (*Râde singur, până ce observă că Nini nu e amuzată deloc.*) Mai bine să vorbim despre altceva.
NINI (*n-are nici un interes*): Nu, să vorbim de ele... Ce le spui când vin aici?
DAN (*plictisit*): Fiecare mă întreabă ca dumneata. Cu fiecare trebuie să vorbesc, totdeauna, despre celelalte... E o tristeţe prima vizită a unei femei în garsoniera unui bărbat...
Nini: Dar celelalte vizite? Următoarele?
DAN: Răsplătesc tristeţea celei dintâi...
Nini: Toate femeile, care au venit aici, au fost amantele dumitale?
DAN (*net*): Toate.
NINI (*duş*): Eu n-am să fiu niciodată...
DAN (*pe poziţie*): Atunci, ce cauţi aici?
NINI (*atac*): Ce caut? M-aş fi aşteptat să ştii! Te caut pe „tine”... Caut iubirea din scrisorile noastre... Iubirea din cărţi şi din suflete...
DAN (*contraatac*): Atunci, nu trebuia să consimţi să vii aici. Trebuia să-mi dai întâlnire sub un tei, într-o grădină publică, într-un palat de cleştar, sau pe un drum prevăzut cu lună şi cu toate cele de rigoare... Aici s-au topit în spaţiu numai parfumuri vinovate, s-au fanat iubiri cu durata unui pahar de şampanie. Aici nu s-a explicat niciodată nimic, fiind vorba numai de lucruri

dinainte înţelese. (*Observă că în găurile măştii lui Nini lucesc lacrimi*.) Aici nu s-a plâns niciodată, pentru că sufletele au rămas la uşă, ca nişte căţeluşi indezirabili...

NINI: Eu mi-am adus sufletul cu mine... (*Se ridică să plece*.)

DAN (*îi taie drumul*): Iartă-mă!...

NINI (*dreaptă*): De ce?

DAN (*încurcat*): Pentru tot ce-am spus.

Nini: Dar n-ai spus nimic, care să nu fie perfect adevărat... Vinovată sunt eu, pentru că am venit „aici”...

DAN: Ca să-mi dovedeşti că nu eşti supărată, mai rămâi puţin...

NINI: Fie! (*Se reaşază*.) Mai dă-mi un pahar de cocteil... (*Dan o serveşte*.) Şi o ţigară... (*Acelaşi joc*.)

DAN (*se reaşază lângă ea*): Scoate-ţi masca... Te rog! Vreau să-ţi văd ochii.

NINI: Nu... Nu stărui.

DAN: De ce?

NINI: Poate că faţa mea e respingătoare... Poate că am un defect mare, pe care vreau să-l ascund...

DAN: Minţi... Minţi... Oricum ai fi, te iubesc.

NINI: Mă iubeşti?

DAN: O ştii prea bine... Scrisorile mele ţi-au spus-o de atâtea ori... Ţi-au spus-o mai bine decât mine... şi m-ai crezut...

NINI (*cu emoţie*): De ce îţi înşeli nevasta?

DAN (*rămâne încremenit*): Eşti prima femeie care îmi pune întrebarea asta...

NINI (*ferm*): Răspunde-mi.

DAN (*sincer*): Nu m-am întrebat niciodată.

NINI: O iubeşti?

DAN (*convins*): O ador...

NINI (*surâde*): Ne iubeşti pe amândouă la fel?

DAN (*încurcat*): Nu... pe ea o iubesc dincolo de voi toate...

NINI: Ştie?

DAN: Ştie...

NINI: Atunci?
DAN (*serios*): O înşel ca să-i pot fi credincios...
NINI (*amuzată*): Şi asta e tot originală?
DAN (*grav*): Tot...
NINI: Dar dacă ar face şi ea la fel?
DAN (*ochi mari*): Aş ucide-o...
NINI: Unde e logica?
DAN: În sufletul ei... Ea mă iartă, pentru că mă înţelege. Eu n-aş ierta-o, pentru acelaşi motiv...
NINI: Temperamente deosebite?
DAN: Ai ghicit.
NINI: Gândeşte-te puţin. (*Îi pune mâna pe păr şi îl mângâie.*) Gândeşte-te că astă-seară, acum, la ora asta, în timp ce noi suntem aici, în timp ce „tu" eşti într-o garsonieră pe care ea n-o cunoaşte, gata să cazi la picioarele mele, în aceeaşi clipă, ea, într-o garsonieră pe care n-o cunoşti, ar aştepta să-i cadă la picioare un bărbat care o doreşte cum mă doreşti tu...
DAN (*cutremurat*): Taci... Taci...
NINI (*blând*): Gândeşte-te... (*Îl mângâie mai apăsat, cu mâna caldă, pasionată, tulburătoare.*)
DAN: Nini n-ar fi în stare să facă asta niciodată.
NINI: ...Nini o cheamă?
DAN: Nini! Nu-ţi place?
NINI: Ba da... Aş fi vrut să mă cheme şi pe mine aşa...
DAN (*revenindu-şi*): Dar pe tine, masca mea romantică, cum te cheamă?
NINI (*încurcată*): Oricum vrei să-mi zici... Fa-mi un nume din iniţialele tuturor iubitelor tale... Un nume nou, ciudat, pe care să mi-l dai numai mie... (*Dan surâde.*) Ţi-e teamă c-o să iasă prea lung?
DAN (*calm*): Nu mai ţin minte nici unul din nunele lor... Le-am uitat...
NINI (*apropiindu-se de el*): Şi n-ai să ţi le mai aduci aminte niciodată?
DAN (*îi ia mâinile*): Am să încerc...

NINI (*îşi reazămă capul pe umărul lui*): Şi ai să te mulţumeşti cu noi două?
DAN (*ca prin vis*): Cu voi două?
NINI: Cu Nini şi cu mine...
DAN: Da...

Nini, cu un gest scurt, îi dă capul pe spate, îşi ridică o clipă masca şi-l sărută apăsat pe buze... Dan o prinde în braţe, să-i smulgă masca, dar Nini îl opreşte brusc.

NINI: Nu!... Masca să nu-mi ceri s-o scot niciodată... Iubeşte-mă aşa, sau deloc... Iubeşte o femeie fără cap şi, dacă o să ţi se pară prea puţin, imaginează capul lui Nini deasupra. Aşa, ne vei iubi pe amândouă, fără să ne supărăm că ne înşeli... reciproc.

ACTUL III

Nini a ieşit, după un ceas, din garsoniera lui Dan, lăsându-l zăpăcit transfigurat. L-a făcut să jure că va pleca după o jumătate de ceas în urma ei şi, ajunsă acasă, în câteva secunde şi-a aruncat rochia, masca şi s-a lungit pe un divan, c-o carte în mână, la lumina obişnuită a veiozei...

După câtva timp, intră Dan. Are figura lui obişnuită, niţel obosită.

SCENA ULTIMĂ

NINI (*după ce şi-a primit sărutarea obişnuită, pe frunte*):

Ai venit aşa de repede? A fost frumos la banchet?
DAN (*grăbit să se culce, ca să poată visa în voie*): Plictisealã, ca la orice banchet politic...
NINI (*privindu-l cu atenţie*): Pari foarte obosit...
DAN (*ca să scape*): Am ţinut un discurs lung. Poate din cauza asta.
NINI: Frumos?
DAN: Nu ştiu... Nu prea eram inspirat... Dar tu de ce nu doimi?
NINI: Citeam... M-am antrenat.
DAN: Draga de ea! (*Îi ia capul în mâini şi o priveşte lung*.) Draga de ea...
NINI: Ce te uiţi aşa la mine?
DAN: Nu te-am privit de mult cu atenţie... (*Aproape vesel*.) Te-ai făcut mai frumoasă, Nini!...
NINI: Şi mă iubeşti?
DAN: Te ador... Te ador... (*O sărută*.)
NINI: Ştiu... Ştiu... Acum ştiu sigur...
DAN: Acum?
NINI: Totdeauna am ştiut. Acum însă ştiu mai bine ca întotdeauna...
DAN: De ce?
NINI: Mă priveşte! (*Şi fericită că Dan o înşală cu ea însăşi, se lasă pe braţul lui, râzând uşor spre public, până ce cade cortina*.)

CORTIN
A

„BROWNING”

(Dramă de buzunar)

PERSOANELE:

EL, (cincizeci de ani, bătuţi pe muche)
EA, (douăzeci)
EA, (douăzeci şi opt, neîmpliniţi)
UN REVOLVER

SCENA ÎNTÂI ŞI ULTIMA

La ridicarea cortinei, EA abia a avut timpul să îmbrace o pijama oarecare peste categorica sa goliciune. EL, cu părul vâlvoi (la figurat, fiindcă e chel), ţine în mâna întinsă tragic către EA un prea frumos „Browning” de buzunar.

Pe scenă s-a transportat de la recuzita teatrului mult fum de ţigară şi un parfum specific de păcat asudat. Pe fereastra rămasă deschisă din neglijenţă, cu un minut înainte de ridicarea cortinei, a dispărut, într-un salt liric (ca inginerul Zachini din tunul său zburător), un tip tânăr şi bine făcut.

Orice spectator deştept trebuie să priceapă că EL e bărbatul EI, iar tipul care a sărit pe fereastră e, ca să zicem aşa, pronumele LUI conjugal. (Acest soi de pronume, pentru bărbat este pronume personal iar pentru femeie pronume posesiv.)

Şi mai trebuie să priceapă că EL, întorcându-se pe neaşteptate la domiciliu, a surprins-o pe EA cu PRONUMELE, care, fireşte, îi ţinea locul.

De aceea, când cortina s-a ridicat bine, EA tremură ca o coardă ruptă tocmai când cânta mai frumos, iar EL spumegă, inundat de sudoare.

REVOLVERUL stă în mâna LUI, mic, curăţel şi jovial ca

un reporter de gazetă-revolver. În faţa unui fapt divers.

Un minut mare de tăcere. Nimeni nu se clinteşte. Se aude tramvaiul 14 trecând pe sub ferestre...

EL (*răcnind*): Te a-sa-si-nez...

EA (*cu vocea alterată*): Iartă-mă!...

EL (*revoltat, ca o zi de lucru în Mexic*): Să te iert? Jammais de la vie, Messalino!...

REVOLVERUL (confidenţial, către EL): Nu mă mai strânge aşa, că mă-nfierbânt...

EL (*apropiindu-se de ea, inchizitorial*): Te bănuiam de-mult... prevedeam mai dinainte... presimţeam dinainte...

REVOLVERUL (*acelaşi joc*): Dacă mă iubeşti, nu mai face pleonasme.

EL (*continuând din ce în ce mai furios*): Ştiam înaintea dumitale că ai să mă înşeli... Prea erai cinstită, demi-mondeno...

EA (*modestă*): Oh!... Exagerezi!

EL (*surâzându-şi sieşi, cu admiraţie*): Ei bine, am fost mai şmecher decât ţi-ai închipuit dumneata. M-am prefăcut că plec la moşie, ca să te încerc, să te probez. M-am întors de la gară liniştit... Am venit cu tramvaiul, atât eram de sigur că ai să mă înşeli. Şi aşa a şi fost... Nici n-ai aşteptat să ies bine pe uşă şi i-ai dat drumul ăluia din dulap...

Ea: Minţi! Minţi ca un neruşinat...

EL: Mint eu?

EA: Minţi... Nu era în dulap... Era pe balcon.

EL (*încercând să urle*): Eşti cinică? Da? Bun! Pregăteşte-te să expiri...

EA: Iartă-mă! Iartă-mă! Nu te mai înşel niciodată!

EL (*cu supremă ironie*): Niciodată fără soţ! Ştim noi... cunoaştem noi jurămintele femeilor... (*Declamând erudit şi dispreţuitor*):

Ale femeii jurăminte,

De-i măritată sau duduie,
Să nu le dai nici o crezare,
Căci astăzi sunt şi mâine nu e.

EA (*se preface că plânge*): Iartă-mă!... Dacă te-oi mai înşela, îţi dau voie să mă omori...

EL: Nu-mi trebuie voia dumitale... Fă-ţi ultima rugăciune... Timpul e bani... În genunchi!... În genunchi, viperă, în faţa mea! (*Poruncitor.*) Închină-te!...

EA (*îngrozită şi docilă se aşază în genunchi şi îşi împreună mâinile pentru rugăciune, ca puiul de prepeliţă din nuvela domnului Brătescu-Voineşti. Rămasă liberă, pijamaua se desface, dezgolindu-i pieptul*):

Înger, îngeraşul meu,
Roagă-te la Dumnezeu
Pentru sufleţelul meu...

(*Izbucneşte în plâns.*) Iartă-mă!... Iartă-mă!... Nu mă chinui!...

EL (*neînduplecat*): Continuă mai departe.

REVOLVERUL (către EL): Iară pleonasme, nene?...

EA (cuvioasă, ca o tavă cu colivă):

Totdeauna fii cu mine
Şi mă-nvaţă să fac bine...

EL (*cu profundă silă*): Nu ruga îngerii să te înveţe să faci porcării...

EA (*urmărindu-şi gândul*): Da revolverul încolo, ca să pot să îţi jur că nu te mai înşel niciodată.

EL (*atent, deodată, la pijamaua întredeschisă*): Vorbe, madam!

REVOLVERUL (*în secret*): Spune-i să-şi încheie pijamaua la piept, că iau foc...

EL (*începând să privească, uman, sânii albi şi familiari*): Încheie-ţi pijamaua, că eşti indecentă. Cel puţin ai curajul să mori demn. (*După o gândire.*) Ori îţi închipui că mă poţi face să te graţiez cu asemenea tertipuri obscene?

EA (*observând că vocea lui a devenit mai puţin*

autoritară, cu un gest — ca un salt de pisică — îşi aruncă pijamaua şi rămâne goală): Haide! Omoară-mă! Împuşcă-mă!

EL (*aparte*): Fir-ai a dracului să fii!

REVOLVERUL (*confidenţial*): Strânge-mă, şefule, că-ţi cad din mână.

EA (*rugătoare*): Haide! Fie-ţi milă!... Nu-mi prelungi chinul!... Omoară-mă mai repede, că la cinci am treabă în oraş.

EL: Ce, crezi că mi-e frică de tine să te omor?

EA: Omoară-mă!...

EL: Nu-ţi permit să-mi dai dumneata ordine mie. Fac ce vreau... Nu vreau să te împuşc, şi gata!...

EA (*dulce*): Mi-e indiferent!... Fă-mi ce vrei!...

EL (*reintrând în furii*): Vrei să mă îmbeţi cu apă rece? (Strânge tare revolverul.) Eu nu iert pe nimeni... În ziua când te-am luat, ţi-am spus neted: în clipa când mă vei înşela, te voi omorî. M-ai înşelat, te omor. (*Îndreaptă revolverul asupra ei*.)

EA (*îngrozită*): Cel puţin, împuşcă-mă în picior, ca să nu mă desfigurezi...

EL: Nu... Te-mpuşc în gură, în gura cu care ai minţit. (*Se repede ca un leu la EA*.)

EA (*joacă ultima carte şi închide gura. Apoi se năpusteşte la EL. Se încinge o luptă crâncenă, piept la piepturi. Se aud treptat vorbe din ce în ce mai neînţelese, apoi un zgomot de corpuri căzute în virtutea legii gravităţii universale*).

REVOLVERUL (*care, între timp, a căzut pe covor, în virtutea aceleiaşi legi*): Nenorocită femeie!... Dacă ai fi ştiut tu că nici măcar nu sunt încărcat, nu ţi-ai mai fi cerut iertare în felul ăsta.

CORTINA

POEZIE

(Piesă conjugală)

PERSONAJELE

acestei drame conjugale sunt patru şi anume: MITICĂ, DIDONA, IONEL şi APARATUL DE RADIO din sufragerie.

Mitică e bărbatul Didonei. În primul rând, e chel, apoi, e în vârstă şi în papuci de meşină.

Didona e tânără, oxigenată şi romanţioasă.

Ionel e vărul primar al Didonei. Are şase clase de liceu şi vocea în schimbare... Scrie, de câţiva ani de zile, poezii „moderniste”.

Aparatul de radio e clandestin.

Acţiunea se petrece la nouă seara, după cină, în salonaşul de lângă sufragerie, acasă la Mitică.

Mitică stă lungit pe canapea şi citeşte comunicatele de pe fronturi, în gazeta de seară.

Didona, pe un fotoliu, alături, brodează o faţă de masă pentru şase persoane.

Ionel, pe un scaun în faţa ei, îşi roade atent o unghie.

Un camion-automobil trece pe stradă, făcând să zornăie paharele nespălate, strânse pe bufet.

IONEL (*care, după cum am spus, în afară de elev de liceu mai e şi poet, are impresia că aude clopoţeii de la*

Minovici, agitaţi de degetele aeriene ale vântului. De aceea, închide ochii pe jumătate şi zice, privind poetic pe Didona): Ah!

DIDONA: Ce?

IONEL: N-auzi? Ascultă!...

DIDONA: Ce, frate? (*Ciuleşte imediat urechea ei mică şi ageră, de foxterier.*)

IONEL (*trecându-şi mâna prin plete*): N-ai impresia că noaptea îşi scutură clopoţeii de la gât, ca o viţeluşă speriată?

MITICĂ (*care aude totdeauna tot ce se vorbeşte în jurul lui*): Ia paharele de pe bufet, dragă!... Vezi de treabă! Cum o să intre vaci la noi în sufragerie?

DIDONA (*jenată de lipsa de înţelegere a soţului aruncă lui Ionel o privire plină de admiraţie*): Splendidă imagine! Apropo! Ai mai scris ceva nou, Ionele?

IONEL (*care încă dintr-a patra scrie versuri inspirate de Didona*): Da, am scris azi-noapte o poemă.

DIDONA (*competentă*): În ce gen e?

IONEL (*modest*): Mallarmé. (*Exact nu ştie cine a fost „acesta”. Dar având în vedere că nici ceilalţi nu ştiu...*)

MITICĂ (*din insulele Filipine*): Mai bine ţi-ai vedea de carte, ascultă-mă pe mine. Cu poeziile... nu mai iei tu bacalaureatul.

DIDONA (*cu reproş, soţului*): De ce vrei tu totdeauna să-l descurajezi? Dacă i-a dat Dumnezeu talent, de ce să-l neglijeze? Mai bine poate să ajungă cineva în viaţă, cu un pic de talent, decât cu diplome. (*Binevoitoare şi protectoare, către Ionel.*) Cum îi zice, dragă, poemei?

IONEL (*privind-o discret*): „Zorile trupului”.

DIDONA (*strângându-şi cu un gest reflex reverele capotului*): Admirabil titlu.

MITICĂ: Cum, mă? Zorile cui?

IONEL (*cu demnitate profesională*): Ale trupului, nene Mitică.

MITICĂ: Ce trup, mă? Al cui trup? Ce trup?

IONEL: Al nimănui precis, nene Mitică. Vorbesc în general. Am plecat de la ideea că fiinţa omenească are şi ea zorile ei, amiaza ei, amurgul ei... Asta e prima poemă din ciclu.

MITICĂ (*lasă jurnalul*): Păi tu ai fason să scrii bucăţi de astea, mă? Ce ştii tu despre subiectul ăsta? Astea sunt subiecte să le scriem noi, oamenii în toată firea, care am trecut şi prin ciur şi prin dirmon.

DIDONA: Vezi-ţi dragă, de jurnal şi lasă-ne-n pace. Tu, proză! Altceva mai ştii? (*Lui Ionel.*) Ai poema la tine?

IONEL (*ştiind sigur c-o are*): Nu cred... să văd. (*Se caută în buzunarul de la piept, deşi ştie că are poezia în cel de la spate.*)

DIDONA: Aş vrea să mi-o citeşti şi mie.

IONEL: Cu plăcere, dacă oi găsi-o. (*Scoate poezia.*) Am găsit-o.

DIDONA: E, bravo! Ia zi!...

(*Ionel desface manuscrisul şi tuşeşte deasupra lui ca un bolnav de pleurizie seacă.*)

MITICĂ: E lungă?

DIDONA: Ce te priveşte? N-ai decât să n-asculţi. (*Lui Ionel.*) Citeşte, dragă, şi lasă-l în pace pe nen-to.

IONEL (*care n-aşteaptă decât să-şi citească opera, mai tuşeşte puţin şi începe, cu vocea lui în schimbare*):

„Zorile trupului
Strune albastre — precum sfori
Întinse, nervii
Au cântat în mine cerbii.”

MITICĂ (*indignat*): Unde-ai mai auzit tu cerbi cântând, mă caraghiosule?!

DIDONA: Mitică, isprăveşte! Te rog nu mă enerva. Lasă-mă s-ascult... Mi-ai stricat toată atmosfera, cu

întreruperile astea idioate. (*Lui Ionel, rugătoare*.) Fii drăguţ, Ionele, şi zi de la început, că m-a enervat ăsta.

IONEL (*supus, reia lectura*):

„... Strune albastre — precum sfori
Întinse, nervii
Au cântat în mine cerbii.”

MITICĂ (*bufnind pentru el*): Poftim...

IONEL:

„Apoi s-au răsucit şi s-au târât treji,
Cum lujere tinere de vrej.”

MITICĂ (*se ridică, dezgustat*): Ehè, băiete! Ţine minte vorba mea. Cine face versuri de-astea cu vrejuri, n-are cap, are dovleac. Mă duc dincolo, că mă enervezi. Citiţi sănătoşi.

IONEL (*ultragiat*): Dacă dumneata nu pricepi poezia modernă, nene Mitică, nu înseamnă că trebuie să mă insulţi în casa dumitale. (*Îşi strânge poemul ghemotoc, îşi ia pălăria şi se repede spre uşă*.) Îmi pare rău, Didono, dar eu nu mai calc pe la tine prin casă. O să-ţi citesc când vii pe la noi... (*Iese, cu toate rugăminţile Didonei, trântind uşa cu putere. Nu pe cea de la sufragerie, ci tocmai pe cea de jos, de la ieşire*.)

DIDONA (*tremurând de furie*): E? Eşti mulţumit?

MITICĂ (*se apără prin contraatac*): Atâta pagubă dacă s-a supărat! Auzi colo, un mucos să vie şi să-mi citească mie om însurat — poezii cu cerbi? El să mă-nveţe pe mine ce e aia poezie, care n-a luat notă mai mare de patru la română, de când e? Păi voi îmi vorbiţi mie de poezie? Nimic nu mi-a plăcut mai mult pe lumea asta decât versurile, că ştii bine că era să fac şi conservatorul. Dar cu o condiţie, dragă. Să fie versuri, nu vrejuri de dovleac! Ehè! Când eram ca el, este

adevărat, nu scriam porcării de-astea, dar, în schimb, îl ştiam pe Eminescu din scoarţă în scoarţă, pe dinafară. Cine mai declama ca mine *El Zorab*, de exemplu? Îl tăiam şi pe Nottara, săracu'. Aia zic şi eu poezie. Ăla cal, draga mea!... Şi când vine Paşa şi înjunghie calul, ţi se strânge carnea pe tine. E tot ce poate să fie mai frumos ca simţire. (*Îmbătat de propria-i elocinţă*.)

„La Paşa vine un arab
Cu ochii stinşi, cu graiul slab?"
(*Se încurcă*).
„Să-mi dai o mie de ţechini
Căci trei copii de foame-mi mor...
Şi-i joc în frâu şi-i las în trap."

(*Încurcându-se din ce în ce*.) Stai niţel, cum dracu' vine aici? (*Se gândeşte concentrat, mormăind versurile*.) A! Dai... (*Declamând*.)

„...Şi cade mortul cal!"

DIDONA (*scoasă din sărite*): Taci, nu mai profana! Nu vezi că nu ştii ce vorbeşti? După ce te-am luat aşa cum te-am luat şi mi-ai mâncat tot ce-am avut mai bun pe lume — sufletul, zestrea şi zilele — lasă-mi cel puţin partea de poezie care mi-a mai rămas de la mama, Dumnezeu s-o ierte, că scria şi ea versuri, când întârzia tata la chefuri. (*Începând să plângă*.) Cum am putut, Doamne, să fiu atât de oarbă şi să-mi leg viaţa, eu, o fiinţă atât de idealistă, cu o bestie ca tine? (*Îşi strânge lucrul furioasă şi, când să iasă, se opreşte în uşă, dreaptă şi categorică*.) Astă-seară te culci aici, pe canapea, să ştii. (*Trânteşte uşa şi iese*.)

MITICĂ (*se uită lung după ea*): Fiv-ar poezia modernistă a dracului să vă fie!... (*E indignat*.) Auzi? Să-mi stric eu liniştea din casă pentru toate trăznăile de pe lumea

asta... (*Ca să se calmeze, se duce la aparatul de radio şi-l pune în funcţiune... E tocmai semnalul unei pauze*.)

Vocea spicheriţei, după o clipă: Radio Bucureşti... la Universitatea radio se vor citi versuri din poeţii modernişti români...

(*Restul nu se mai aude... Mitica, dintr-un singur pumn, scoate aparatul din funcţiune*.)

CORTINA

VILEGIATURA

(Piesă pentru stagiuni de vară)

PERSOANELE (obişnuite):

BĂRBATUL
SOŢIA
TIPUL EI
TIPESA LUI

Toţi la un loc au 120 de ani, din care — bineînţeles — femeile au numai 20 şi bărbaţii 100.

ACTUL I

Scena reprezintă un dormitor, într-o casă cumsecade,

din Bucureşti. În încăpere e foarte cald, deşi ferestrele, toate, sunt acoperite cu coli noi de hârtie albastră.

*Peste tot (*pe pat, pe mese, pe dulapuri, pe scaune, pe jos*) sunt teancuri de rufe călcate proaspăt, haine şi rochii întinse pe umeraşe, articole de toaletă, neîncepute (*în ambalaje intacte, cum au venit de la drogherie*), ghete bărbăteşti şi pantofi de damă, pe calapoduri, precum şi numeroase pălării de ambe sexe.*

*În planul I (*dreapta*) se vede un cufăr mare de pai, deschis, în faţa căruia stă BĂRBATUL, în cămaşă de zefir, fără guler şi cu mânecile suflecate. Poartă pantaloni de dril vechi şi din colţul gurii suge, cu seriozitate, un muc de ţigară stinsă.*

*În planul I (*stânga*) se vede alt cufăr mare (*de piele*), deschis, în faţa căruia stă SOŢIA, într-un capot de „nansuc", subţire, cu reverele desfăcute conjugal, deasupra sânilor. În picioarele goale, poartă — cu toată grija posibilă — o pereche de papuci de casă bărbăteşti, cu tocurile vinete...*

Între amândouă cuferele, adică exact în mijlocul scenei, se află un scaun pe care doarme, cu spatele la onor public, un căţel alb, cu fundă roşie la zgardă.

La ridicarea cortinei, atât BĂRBATUL cât şi SOŢIA privesc fix în fundul cuferelor respective.

BĂRBATUL (*cavernos*): Unde dracu' mi-oi fi pus maşina de ras?

SOŢIA (*jet-d'eau*): Ce mă întrebi pe mine? Mai bine te-ai deranja să-mi cauţi teancul meu de batiste...

BĂRBATUL (*acelaşi joc*): Unde dracu' am pus-o? N-ai trântit, cumva, tu, ceva peste ea?

SOŢIA: Lasă maşina şi caută-mi batistele... Am umblat cu ele adineaori, când ţi-am ales batistele tale.

BĂRBATUL (*se preface că începe să caute batistele*): Să-mi aduci aminte să nu-mi uit bretelele şi butonii...

SOŢIA: Ai vorbit să vie maşina şi să mă ia la opt fix?
BĂRBATUL: Când ajungi tu la Constanţa?
SOŢIA: Mâine dimineaţă.
BĂRBATUL (*fiindcă, întâmplător, a ajuns lângă ea*): Şi-mi scrii?
SOŢIA: Imediat ce ajung. Tu o să primeşti scrisoarea la Sinaia...
BĂRBATUL: Îţi răspund imediat...
SOŢIA: Asta ţi-ar mai trebui, să nu-mi răspunzi la toate scrisorile. Ba chiar, fiindcă tu eşti bărbat, trebuie să-mi răspunzi de două ori la fiecare scrisoare de-a mea.
BĂRBATUL: O să mă coste mărcile mai mult decât restaurantul.
SOŢIA (*statistic*): Mănâncă şi tu numai o dată pe zi... Eu ştiu numai un singur lucru. Dacă nu-mi scrii, te-nşel...
BĂRBATUL: Tu, pe mine?
SOŢIA: Nu eşti gelos?
BĂRBATUL: Habar n-am! Ţi-am spus-o odată pentru totdeauna. În ziua când te prind că mă-nşeli, te omor imediat. (*Strivind o muscă cu palma, pe un colţ de mobilă*.) Ca pe o muscă.
SOŢIA: Dar dacă o să mă înşeli tu, eu ce să-ţi fac?
BĂRBATUL: Treaba ta. Nu vreau să te influenţez...
SOŢIA: Ştii ce ţi-aş face? Te-aş tăia bucăţele-bucăţele şi te-aş face dovlecei umpluţi.
BĂRBATUL: Te lauzi, tu n-ai ştiut să faci dovlecei umpluţi, în viaţa ta.
SOŢIA: Înşală-mă tu, şi o să vezi!... Ai o ocazie foarte bună... Tot te duci acuma singur la Sinaia.
BĂRBATUL: N-are haz să te înşel când sunt singur. Gustul e să te-nşel când o să fiu cu tine la un loc...
SOŢIA (*cu jumătate glas*): De ce nu mergi şi tu la Constanţa cu mine?
BĂRBATUL: Să fie ai dracului de doctori! Parca e un făcut. De câte ori un menaj tânăr vrea să plece la bai, doctorii trimit pe bărbat la munte şi pe nevastă la mare. Fac

într-adins, să-i despartă...

SOŢIA (*cu erudiţie*): Canibali, micule, canibali...

BĂRBATUL: Luna asta, pe care o petrec fără tine, la Sinaia, o să fie un chin...

SOŢIA: Şi eu o să plâng toată ziua în port, la Constanţa, de dorul tău, ca o geamandură.

BĂRBATUL (*grav*): Să porţi ochelari de soare, să nu te vadă lumea cu ochii plânşi.

SOŢIA: Şi tu, să te bărbiereşti în fiecare zi, micule, să nu pari trist... (*Vrea să-l sărute, dar se opreşte*.) Uite bretelele tale...

BĂRBATUL: Unde le vezi?

SOŢIA: Uite colo, la nasul tău... lângă maşina de ras, sub teancul meu de batiste.

ACTUL AL II-LEA

Scena reprezintă o cameră de hotel, la Constanţa, cu vedere spre mare. sunt orele trei din noapte. Bineînţeles, se aude geamandura şi se vede clipind farul din port. Eventual, dacă directorul de scenă crede de cuviinţă, pot trece — în zare — şi două-trei vapoare de pasageri (fiindcă sunt luminate), spre Constantinopol.

În faţa oglinzii de la şifonier, SOŢIA se dezbracă, cu gesturi orientale, întârziate — intenţionat — în amănuntele intime ale acestei operaţii.

Pe un fotoliu, alături, TIPUL fumează gânditor, privind cu interes cum îi cade scrumul ţigării pe reverele de mătase ale smochingului.

SOŢIA (*cirip-cirip*): Uite-uite!... Îţi cade scrumul pe haină...

TIPUL (*din alte lumi*): Azi i-ai scris iarăşi cerbului, la Sinaia?

SOŢIA (*înţepenind cu mâna pe jartieră*): Te rog să fii cuviincios cu bărbatul meu.

TIPUL (*acru*): Vax...

SOŢIA (*femeieşte*): I-am scris, sigur că i-am scris. Îi scriu în fiecare zi...

TIPUL: Şi îţi răspunde regulat?

SOŢIA (*mândră ca o poezie de „Zece Mai”*): Cu sfinţenie! Pentru fiecare scrisoare de-a mea primesc două de-ale lui. Nici nu ştii cum mă iubeşte, săracul!... Mă adoră!... Mă divinizează. Dacă ar şti că eu am venit la mare numai ca să pot fi cu tine, ca să-l pot înşela în linişte, m-ar omorî. (*Striveşte o muscă cu palma*.) Uite, ca p-asta. A trebuit să-i fac doctorului un cadou de douzeci de mii de lei, plus alte atenţii, ca să-l conving să-i spuie soţului meu că are nevoie de munte, de aer, de brazi... Altminteri, s-ar fi ţinut după mine la mare... Şi toate astea le-am făcut numai pentru tine... ingratule.

TIPUL (*între somn şi viaţă*): Aşa sunteţi voi femeile!... Nişte gâşte...

SOŢIA (*holbată*): Ce zici?

TIPUL (*egal*): Nimic!... Cuget.

SOŢIA: Cu cine vorbeai?

TIPUL: Singur.

SOŢIA (*nedumerită*): Dar ce-ai astă-seară? Parcă nu eşti în toate minţile.

TIPUL: În nici un caz, nu mi le-am pierdut din cauza ta... Tu...

SOŢIA (*repede*): Eu?... Ce sunt eu?

TIPUL (*ca să scape*): Parcă tu nu ştii ce eşti?

SOŢIA (*superior*): Ştiu... Vezi bine că ştiu... sunt o proastă, asta sunt.

TIPUL: Ei, vezi?

SOŢIA: Te rog să schimbi tonul ăsta impertinent. Cu mine ori vorbeşti cum trebuie, ori...

TIPUL: Ori?

SOŢIA: Plec. (*Imediat ce pronunţă cuvântul acesta, îşi înfige mâinile în şolduri, ca în nişte cozonaci de frământat*.)

TIPUL (*senin*): Călătorie sprâncenată! Bine că a dat Dumnezeu să pricepi odată că m-ai plictisit. (*Scandează*.) M-ai plic-ti-sit... M-ai plic-tisit...

SOŢIA (*încremeneşte*): Te-am plictisit?

TIPUL (*se ridică*): Groaznic... M-ai nenorocit... Mă sufoci... Toată ziua te ţii după mine, mă pisezi, mă urmăreşti... mă înnebuneşti. Eu am venit la mare să mă odihnesc, să răsuflu.

SOŢIA (*explozie*): Aşa? Ieşi!... Ieşi imediat din camera „mea... Nu vreau să te mai văd în ochi. Mâine de dimineaţă plec la Sinaia, să nu mai aud, să nu mai văd nimic.

TIPUL (*spre uşă*): Să-mi scrii. (*Îi face cu mâna*.) Adio...

SOŢIA (*nervi*): Canalie, escrocule, mitocanule, banditule...

(*Direcţia de scenă poate completa, ad libituin, seria insultelor potrivit genului teatrului unde are loc spectacolul*.)

ACTUL AL III-LEA

*La Sinaia. Terasa unei vile cu vedere spre munţi. Departe, se aude un caval cântând un foxtrott, la o stână, şi se văd licărind focurile pădurarilor, în luminişuri. Eventual (*dacă directorul de scenă crede de cuviinţă*), pot trece şi trei-patru vulturi pleşuvi, spre Predeal. Sunt orele trei noaptea. În faţa lunii pline, care s-a împiedecat de-un brad pe Piscul câinelui, BĂRBATUL îşi desface leneş cravata de la smoching, în timp ce TIPESA — pe un şezlong, alături — fumează visătoare, privind cum îi cade scrumul pe reverele pijamalei.*

BĂRBATUL (*atent*): Uite-uite... Îţi cade scrumul pe pijama...
TIPESA (*moale*): Ei, şi?
BĂRBATUL (*bănuitor*): Nu pari prea bine dispusă astă-seară.
TIPESA (*mai moale*): Ei, şi?
BĂRBATUL: Mă interesează...
TIPESA (*şi mai moale*): Ei, şi?
BĂRBATUL: De altminteri, să nu crezi că n-am observat că de câteva zile ai o atitudine foarte ciudată...
TIPESA (*moale de tot*): Ei, şi?
BĂRBATUL (*ferm*): Mă enervezi...
TIPESA (*clei*): Ei, şi?
BĂRBATUL (*crescendo*): Cum „ei şi?” Eşti datoare să-mi dai explicaţii.
TIPESA (*prin fumul ţigării*): Taci, frate! De când? De unde şi până unde?

BĂRBATUL (*acelaşi joc*): Şi-am să te somez să mi le dai... Pentru ca să viu cu tine la Sinaia, mi-am părăsit nevasta. Am girat doctorului ei o poliţă de o sută de mii de lei, numai ca să-l pot hotărî s-o convingă că are nevoie de băi de mare, de aer sărat, de plajă, de soare, şi astfel să mă scap de ea, să pot veni aici, ca s-o pot înşela cu dumneata, în linişte.

TIPESA (*schimbând un picior în locul celuilalt, în poziţia de „picior peste picior”*): Aşa sunteţi voi, bărbaţii!... Nişte proşti.

BĂRBATUL (ars): Ce zici?

TIPESA (*făcând, invers, figura cu piciorul*): Nimic... Reflectez...

BĂRBATUL (*detectiv particular*): Mi se pare că baţi şaua...

TIPESA (*îi taie vorba*): Crezi? (*Surâde superior*). Ei bine, da! Aşa e... Şi mă mir cum, un om de lume ca tine, n-a putut să priceapă singur, fără ca să mai fie nevoie să i se spuie în faţă.

BĂRBATUL (*sincer*): Ce să pricep? Nu pricep nimic...

TIPESA (*îşi scutură scrumul de pe reveruri*): Să pricepi că m-ai plictisit... M-ai plictisit. Toată ziua te ţii după mine, mă urmăreşti, mă spionezi... mă sufoci... M-ai sufocat, asta e!... Eu am venit aicea să mă odihnesc, să răsuflu, să mă reculeg...

BĂRBATUL: Ce? Îndrăzneşti să-mi spui mie una ca asta? Ei bine, voi lua imediat măsuri, să fii liniştită...

TIPESA (*i se face somn*): Ia-le, dom’le, şi isprăveşte...

BĂRBATUL: Totul s-a sfârşit între noi...

TIPESA: Ei, şi?

BĂRBATUL: Mâine plec la Constanţa.

TIPESA: Ei, şi?

BĂRBATUL: Viperă, mesalină, co...

(*Direcţia de scenă are libertatea de a completa, ad libitum, seria insultelor, având grijă numai să se lase cortina la timp*.)

ACTUL AL IV-LEA

Scena reprezintă un colţ din restaurantul Gării de Nord. La o masă (planul I), BĂRBATUL — care a sosit de câteva minute de la Sinaia — aşteaptă plecarea trenului spre Constanţa şi, cufundat în gânduri, bea o cafea turcească. După puţin timp, pe uşa dinspre peron intră SOŢIA care a sosit cu un tren de la Constanţa — şi aşteaptă să prindă legătura cu Sinaia.

Amândoi dau câte un ţipăt de surpriză şi rămân, unul în faţa celuilalt, încremeniţi.

BĂRBATUL: Tu?
SOŢIA: Tu?
BĂRBATUL: Ce cauţi aici?
SOŢIA: Dar tu?
BĂRBATUL: Eu...
SOŢIA: Spune-mi repede...
BĂRBATUL: Mă duceam la Constanţa... Nu mai puteam sta fără tine nici o clipă.
SOŢIA: Extraordinar! Şi eu veneam la Sinaia... Muream de dorul tău... Uite biletul de tren...
BĂRBATUL: Draga mea...
SOŢIA: Scumpule...
BĂRBATUL: Cum mă iubeşti!
SOŢIA: Cum mă iubeşti!
BĂRBATUL: Cum ne iubim!
SOŢIA: Cum ne iubim!

(Cuprinşi de admiraţie mutuală, cad unul în braţele

celuilalt, în timp ce un tren fluieră în gară şi cortina cade, cu subînţeles.)

CORTINA

CRIZĂ

(Comedie gastronomică)

PERSOANELE:

DOAMNA HENRIETTE DAMIAN
UN BUCĂTAR
O FATA ÎN CASĂ

Un interior de burghezi bogaţi.

Doamna Damian, îmbrăcată într-un „deshabillé”, stă la biroul său, reflectând profund, în faţa unui caiet deschis.

Este caietul său de gospodină.

Alături de acest caiet se află diferite cărţi de bucătărie, precum şi toate ziarele de dimineaţă, deschise la pagina cu „ce mâncăm azi.”

Pe un fotoliu, în imediată apropiere a doamnei Damian, doarme un căţel pechinez, între case de cauciuc, mingi, şi căţeluşi de pluş.

DOAMNA DAMIAN (*iluminată de o ideie, ca un lampion veneţian când îi aprinzi luminarea pe dinăuntru*): Ah! Am găsit!... (*Face repede un număr la telefon.*) Alo? Casa Vasiliu?... Bună ziua, Roza... Aici, coniţa Henriette! Spune-i stăpână-tei c-am să-i comunic ceva foarte important... Bine! Aştept. (*Într-adevăr, aşteaptă, până aude în receptor glasul prietenei sale.*) Alloooo! Bon jur, Coca. Te-am deranjat? Vaaai!... Nu ţi-ai luat nici baia până acuma? Bine, dar e aproape prânzul, chérie!... Eşti o leneşă teribilă!... Aaa!... Eu m-am sculat de la opt dimineaţa, ca să fiu de la cinci în piaţă... De cinci minute, abia m-am întors, sunt chiar cu pălăria pe cap. Să-ţi fie ruşine că eşti în capot la ora asta... Ce-o să zică bărbatu-tău, când o veni la dejun şi te-o găsi aşa?... Eu dejunez, întotdeauna, numai în rochie de seară, ca lordesele!... Da, apropo de dejun, tu ce mai găteşti, dragă? Eu, să-ţi spun drept, nu mai ştiu ce sa mai faci... Siiigur că da! De când m-am apucat de gospodărie, îmi fac singură meniurile. Bucătarul nostru execută, şi atâta tot. E foarte bun, celebru chiar, dar e încăpăţânat. Zice că — până când viaţa n-o reintra în normal şi-o să găsim iarăşi de toate — nu se mai amestecă în meniuri. Are chiar o formulă filosofică pe care o repetă ori de câte ori îi lipseşte ceva pentru o mâncare pe care vrea s-o facă. (*Imită pe bucătar.*) „Eu nu pot, coniţă, să mă lupt fără armament!” E, cum o să-l dau afară, dragă? Nici nu mă gândesc!... Bucătar ca ăsta nu se găseşte pe toate drumurile. (*Cu emfază*). A fost şi la „palat”... Şi dacă e de justiţie, ce? Nu e tot palat? A ţinut restaurantul de acolo, dar a dat faliment, din cauza divorţurilor. Parole d'honneur, că din cauza divorţurilor! Fiindcă avocaţii încercau să împace părţile, la restaurant, şi în fiecare zi ieşeau scandaluri, că părţile devastau vesela şi îşi dădeau cu mâncărurile în cap. În sfârşit!... Ce să-ţi mai spun, chérie, e ceva ne-

maipomenit, cu criza asta! Nu mai găseşti absolut nimic... O să murim de foame, precis. Ieri a trebuit să tăiem un curcan... Alaltăieri, abia am găsit o scârbă de crap de opt kilograme... Noroc că azi avem un pic de carne. Am luat zece kilograme de la un clandestin. Ce să-l mai reclam, c-a făcut tot posibilul, el singur, să-l aresteze pentru sabotaj... Era în stare să dea şi şperţ. Cum, nu-nţelegi de ce? Dar e foarte simplu, chérie... Fiind închis, nu-l mai poate bănui nimenea că taie carne clandestin... Şi taie nevastă-sa, în locul lui... Nu pot să-ţi dau adresa, că tu nu-ţi ţii gura şi mi-e teamă că rămânem nemâncaţi. Şi nu mi-e de noi. Mi-e de bietul Puffy, mititelul! (*Se uită cu dragoste la căţel.*) Eeee şi cu tine! Cum era să te chem la telefon ca să-ţi vorbesc de căţel, când ştiu că al tău de-abia a avut parastasul de nouă zile? Te-am chemat ca să-mi dai şi tu o idee ce să mai gătesc pentru mâine. Am căutat în toate cărţile de bucătărie şi n-am găsit nimic. Daaa! M-am uitat şi în ziare. Ăştia însă fac meniurile fără să se gândească că nu mai ai cu ce să le prepari... Ia, uite, de exemplu, aici... (*Ia un ziar şi citeşte.*) „Felul I: Supă de tomate verzi, cu capete de sparanghel şi funduri de anghinare”. Auzi colo? Tomate verzi, la Crăciun, când de-abia se găsesc coapte? Şi capete de sparanghel? Cum o să găseşti numai capete, când nu există nici restul? Despre fundurile de anghinare, ce să mai vorbim?... Dau douăzeci de mii de lei pe o anghinare, ca să-i mănânc fundul. Dar, stai să vezi! „Felul II: Nisetru cu ciuperci, sos à la Clemenceau”. De unde să iau nisetru? La Dragomir, la băcănie, mi-au spus că toţi nisetri din Marea Neagră sunt minaţi şi fac explozie când îi pui la foc. Şi ciuperci, de unde? Acuma ninge şi ştie şi-un copil că ciupercile ies numai după ploaie. Şi sos Clemenceau? în primul rând, nu văd de ce oamenii politici să se amestece în toate sosurile şi, al doilea, mi-a spus bucătarul nostru că sosul ăsta se face numai cu

untdelemn „Puget”. Şi noi n-avem decât „Sasso”. Şi felul al treilea: „Viţel la tavă, cu piure de castane şi salată de sezon”. Auzi, chérie, viţel? Mai repede găseşti, la măcelar, elefant decât viţel. Şi castane, de unde să iau? Că astea' sunt fructe sudice şi nu se mai aduc. Iar salata de sezon, poţi să şi mori de râs! Cum o sa găsesc salată de sezon, acuma, în decembrie, când sezonul este vara, când te duci la băi? Va să zică, nici tu nu poţi să-mi dai nici o idee! Cum? Să fac găină marinată? Unde-ai mâncat tu, vreodată, marinată de găină! Aaaa!... Păi spune aşa, c-ai confundat!... De căprioară, cred şi eu. Dar ce idee pe tine, chérie, să confunzi găina cu căprioara... Sigur că sunt mamifere amândouă, dar, oricât!... Una e vânat şi alta e lepidopteră. E, asta e! Unde vezi tu că vreau să fac pe culta cu tine? Eu însă, când nu ştiu ceva, nu mi-e ruşine. Mă uit în Larousse şi aflu exact. Că Larousse e cea mai cultă persoană din lume... Alo! Ascultă, tu! Pentru mâine am nişte cotlete de porc grozave. Ce-ai zice să le fac rasol cu maioneză? Cred şi eu că n-ai auzit de mâncarea asta până acum, fiindcă e o invenţie a mea, personală... Porc cu maioneză à la Henriette. Şi mai am şi-un iepure... Nu, nu, nul Nu-l fac cu măsline, că e prea banal, îl fac rasol. Şi ca desert o să spui să ne facă lapte de pasăre. Lapte avem şi păsări, slavă Domnului, e coteţul plin!... Bun... Bun, chérie... Atunci, te las să te duci să-ţi iei baia şi mă chemi tu pe urmă, să mai stăm un pic de vorbă... Pa, chérie!... Pa! (*Închide telefonul şi sună de trei ori*.).

BUCĂTARUL (*intră*): M-aţi chemat, coniţă?

DOAMNA DAMIAN: Da, Manole! Vreau să vedem ce gătim pentru mâine... (*Cu o privire plină de subînţelesuri*.) E ziua conaşului!

BUCĂTARUL: Da? N-am ştiut! De naştere sau de onomastică?

DOAMNA DAMIAN: Nu! De leafă! Încasează tantiemele de

la consiliu. Aşa că, înţelegi tu, aş vrea să mănânce foarte bine.

BUCĂTARUL („*of*"): Înţeleg... Ca să fie dispus la plată.

DOAMNA DAMIAN: Te-ai gândit la ceva? La un meniu mai copios?

BUCĂTARUL: La ce să mă gândesc? Nu v-am spus că nu pot să lupt fără armament?

DOAMNA DAMIAN: N-ai dreptate. Avem de toate, berechet!

BUCĂTARUL: Da, nimic nu mai are gust, de când cu speculanţii ăştia. Carnea are gust de peşte, peştele de pasăre, pasărea n-are nici un gust, că e artificială, făina nu creşte la copt, untul se face la fabricile de cherestea, untura are gust de săpun, untdelemnul miroase a asfalt, laptele se mulge de la cişmea, smântâna poţi să scrii cu ea pe tablă, la şcoală, cafeaua se face din arborele de cenuşă! Până şi piperul se fabrică din moloz vopsit. Aşa că ăsta nu e armament ca să pot lupta cum trebuie.

DOAMNA DAMIAN: Şi totuşi, pentru mâine, trebuie să-mi dai tot concursul.

BUCĂTARUL: Eu execut tot ce-mi daţi ordin... Dar de gust nu răspund.

DOAMNA DAMIAN: Pentru mâine avem, mi se pare — ca provizii — o găină, cotlete de porc şi un iepure. Nu e aşa?

BUCĂTARUL: Şi mai avem o gâscă, două kilograme de pulpă de viţel şi icrele de la crapul de alaltăieri...

DOAMNA DAMIAN: Mai nimica, adică... (*După o clipă de profundă reflecţie.*) Ascultă, Manole! Iepurele o fi bun împănat cu icre de crap?

BUCĂTARUL (*trăsnit*): Eu zic, coniţă, c-ar fi mai bine să împănăm icrele de crap cu iepure. Am mai fost eu într-un loc, tot la o cocoană gospodină, şi într-o zi m-a întrebat dacă ştiu să fac orez umplut?

DOAMNA DAMIAN: Şi ai ştiut?

BUCĂTARUL: Am ştiut! Cum să nu ştiu? I-am spus numai să-mi găurească dumneaei boabele de orez şi pe urmă le umplu eu.

DOAMNA DAMIAN: Trebuie să fi fost foarte migălos...

BUCĂTARUL: Sigur că da... că asta e mâncare chinezească şi numai chinezii au răbdare să găurească boabele de orez un an, ca să le mănânce în cinci minute.

DOAMNA DAMIAN: Bine de ei, că se descurcă uşor... Vorba e, ce facem noi pentru mâine?... Haide, fii băiat gentil şi dă-mi o idee.

BUCĂTARUL (*cu un surâs superior*): O idee la grătar, cum ar veni...

DOAMNA DAMIAN: A! Apropo de grătar! Poate n-ar fi rău să facem găina la grătar...

BUCĂTARUL: Eu cred că ar fi mai bine s-o facem compot, coniţă...

CRAINICUL (*la aparatul de radio*): „Concertul nostru de muzică uşoară s-a terminat... Atenţiune!... (*Atât doamna Damian cât şi bucătarul ascultă atenţi la radio.*) Cetăţeni! Nu uitaţi că mâine e ziua cumpătării. Daţi restul sau prisosul vostru pentru cei lipsiţi de mijloace şi oropsiţi de soartă!...”

DOMNA DAMIAN: (*veselă dintr-o dată*) Manole!... Manole!... sunt salvată. Mâine nu gătim nimic. Mâncăm numai cafea cu lapte...

BUCĂTARUL: Şi restul îl dăm la săraci?

DOAMNA DAMIAN: Da de unde? Păstrăm tot pentru poimâine... Că poimâine ne vine porcul şi curcanii de la ţară... Am scăpat de grijă, Manole. Sunt aşa de fericită, că-mi vine să te pup...

BUCĂTARUL (cu un surâs şmecher): Taman acuma, de ziua cumpătării, coniţă?...

DOAMNA DAMIAN (*care n-a fost atentă, din cauza unei inspiraţii „subite”*): Manole!... Stai, că mi-a venit o idee... Tot avem noi o mulţime de obligaţii. Mâine am să invit toţi prietenii la masă. La cafea cu lapte... (*Se şi*

repede la telefon, care sună însă în momentul în care vrea să ridice receptorul.) Alo! Alo! Da, Coca, eu sunt, dragă! Ce coincidenţă... În clipa asta, tocmai vream să te chem la telefon... Cum? Mâine la dejun să venim la voi la masă? (*Priveşte semnificativ spre Manole*.)

BUCĂTARUL (*încet*): Să ştiţi, coniţă, că a ascultat şi coana Coca la radio.

DOAMNA DAMIAN (*la telefon*): Îmi pare rău, chérie, că nu putem primi invitaţia asta atât de drăguţă, dar avem şi noi invitaţi. (*Maliţioasă*.) O mulţime de invitaţi!...

FATA ÎN CASĂ: O telegramă, coniţă!... (*Îi prezintă telegrama*.)

DOAMNA DAMIAN (*desface repede*): Doamne... De la cine o fi? (*Aruncă repede o privire pe telegramă*.) E de la conaşul... Ce-o fi asta? Conaşul a plecat, doar, la bancă, la consiliu... (*Citeşte*.) „Rog închide telefonul. Am să-ţi comunic ceva. Garabet”.

CORTINA

AH, BĂRBAŢII!

(Dramă matematică)

PERSOANELE:

NICHITA IONESCU, bancher

Acţiunea se petrece în zilele noastre, într-un registru.

Domnul NICHITA IONESCU are — pe lume — trei ocupaţii şi anume;

1. „CONFIENTA”, bancă
2. LENUŢA, soţie
3. ZIZI, „prietenă”.

Domnul Nichita este un om foarte socotit, motiv pentru care îşi împarte timpul, cu echitate, între aceste trei ocupaţiuni. Astfel:

Dimineaţa, e la bancă, unde lucrează.

După-prînz e la Zizi, unde iubeşte.

Noaptea e acasă, unde doarme.

Nefiind un om sociabil, singurul prieten şi confident al domniei sale este un registru de isprăvnicel, în care îşi notează, în cifre (ca orice om de cifre, care se respectă), toate evenimentele importante ale vieţii.

TABLOUL I

La ridicarea cortinei, ne aflăm în seara de 1 mai. Domnul Nichita notează:

Leafa, Lenuţa, pentru o lună (bani de buzunar) — 6.000
Chenzina, Zizi („Taşengheld”) = 30.000
Un căţel sârmos, Zizi = 10.000
Un piramidon, Lenuţa = 20

TABLOUL II

10 mai. Domnul Nichita notează:
Birje, Lenuţa, pentru paradă = 105
Automobil, Zizi = 450.000

TABLOUL III

21 mai — Sfinţii împăraţi Constantin şi Elena.
Inel-ocazie, pentru ziua Lenuţa = 5.000
Cadou Zizi, în memoria tatălui său care se numea Costică = 50.000

TABLOUL IV

5 iunie
Onomastica, Zizi, inel briliant = 150.000
Ziua naştere, Lenuţa, în mînă, să-şi ia ce vrea ea = 500

TABLOUL V

Se petrece după o lună de zile.

În acest interval, în viaţa domnului Nichita s-au petrecut două fapte de o mare importanţă:

Primul: Lenuţa a aflat, prin indiscreţia unei servitoare, de legătura extraconjugală a soţului său. Disperată, în primul moment de furie, vrând să se sinucidă, a scos revolverul din sertarul biroului şi şi-a tras un glonte în piciorul stâng, acesta fiind în partea inimii.

Imediat după această nenorocire, sinucigaşa a fost internată în sanatoriu, iar piciorul a fost pus în gips.

Al doilea: căţelul lui Zizi s-a intoxicat din cauza unui os de cauciuc, pe care stăpână-sa i-l cumpărase ca să se joace.

Foarte plictisit din cauza acestor întâmplări, domnul Nichita Ionescu se aşază la birou şi notează în registru:

5 iulie
4 vizite veterinar, căţel, Zizi = 4.000
Flori, Zizi = 2.000
Zizi, pentru toalete, băi = 100.000
Achitat cont Zizi, cizmar = 40.000
Un iaurt, sanatoriu, Lenuţa = 8

TABLOUL VI

15 iulie
Zizi, pentru băi, Eforie = 150.000
Leafa infirmieră, Căţel, Zizi, plecată la băi = 6.000
Avans onorariu avocat, pentru divorţ Lenuţa = 10.000

TABLOUL VII

*Aerul de mare nepriindu-i, probabil, tânărului sârmos convalescent, sănătatea acestuia s-a înrăutăţit. O telegramă expediată, la 3 noaptea, a forţat pe domnul Nichita să se transporte de urgenţă la Eforie, însoţit de un distins profesor universitar veterinar. (*Decanul Facultăţii

de medicină veterinară*.) După trei zile petrecute pe malul mării, domnul Nichita notează, la întoarcere, în ziua de 20 august:*

Voiaj, cheltuieli, Eforie = 50.000
Supliment băi, Zizi = 100.000
Onorarii, întreţinere, veterinar = 100.000
Una zgardă (*cu iniţiale*), cadou, căţel = 3.000
Restituit zestrea Lenuţei = 1.000.000

TABLOUL VIII

Abia restabilit, tânărul sârmos a comis o nouă imprudenţă, care l-a fost, de altminteri, fatală. Neavând voie să iasă pe plajă, în dorinţa de a lua şi el o baie de mare, s-a aruncat în chiuveta care se afla plină cu apă, în bucătărie. Cu apă fiartă însă, pregătită pentru spălat vasele... Din această cauză, nenorocitul sârmos a fost scos din chiuvetă, rasol. Ceea ce a urmat, se poate vedea din registrul domnului Nichita, cu data de 20 august:

Vagon mortuar pentru adus rămăşiţele pământeşti, căţel = 50.000
Cheltuieli înmormântare = 40.000
250 porţii oase pentru parastasul de 3 zile, împărţite la serviciul de ecarisaj = 25.000
Supliment băi, Zizi = 50.000
Voiaj de consolare, Zizi, Paris = 300.000
Rest onorariu avocat, divorţ Lenuţa = 40.000

TABLOUL IX

Acţiunea se petrece la orele 1 noaptea, în ziua de 15 septembrie. Singur, la biroul său de-acasă, domnul

Nichita scrie:

Încetare plăţi. Formalităţi faliment = 10.000
Un revolver pentru mine = 5.000
10 ţigări „Naţionale”, de adio! = 10

CORTINA

TALERUL

(Comedie cu două feţe)

PERSOANELE

BĂRBATUL
SOŢIA
AMANTUL
(Trei, Doamne, şi toţi trei!)

FAŢA ÎNTÎI

Un birou-hol, lângă sufragerie. Deşi e aproape patru după-prânz, în încăpere tot mai miroase, discret, a varză cu carne.

SOŢIA (*fumează lungită pe divan, într-o poziţie fatală*).
BĂRBATUL (*a isprăvit de scris un articol politic prost şi — încântat — se ridică de la birou, frecându-şi satisfăcut mâinile asudate de inspiraţie*): Gataa!...
SOŢIA (*nu-l aude*).
BĂRBATUL (*se apropie de ea, cu manuscrisul în mână*): Am terminat...
SOŢIA (*urmărind virajele unei muşte, deasupra ceştii de cafea, băută*): Bine c-a dat Dumnezeu! De patru zile de când te căzneşti...
BĂRBATUL: Ei, ce vrei, dragă?... Eu nu sunt gazetar de meserie... (*Se pregăteşte să-i citească articolul.*)
SOŢIA (*repede*): Nu... Nu... Te rog să nu mi-l citeşti. Prefer să-l citesc tipărit...
BĂRBATUL (*blesat*): Dar nici n-aveam de gând să ţi-l citesc. Femeile nu pricep articolele politice.
SOŢIA: Nici n-am pretenţia... (*Stinge ţigara şi se ridică într-o rână.*) Cât e ceasul?
BĂRBATUL (*vexat încă, din cauza articolului*): Cât a fost şi ieri pe vremea asta...
SOŢIA (*cu milă*): Vai, ce haz ai!... Nesăratule!...
BĂRBATUL (*vrând s-o ardă, se leagă de cuvânt*): E, ce să-i faci? M-am molipsit şi eu de la mâncărurile pe care le prepari...
SOŢIA (*scârbită*): Altceva decât mâncare mai ştii? Mâncare şi bani, ăsta e idealul tău. Burta şi portofelul! Ai mâncat bine, faci spirite, ai portofelul plin, ironizezi... Mi-e şi silă, zău...
BĂRBATUL (*mulţumit c-a atins-o*): Mor după tine, când îmi faci rechizitoriul. (*Vrea s-o ia de bărbie.*)
SOŢIA (*ferindu-se*): Lasă-mă... Nu pune mâna pe mine...
BĂRBATUL (*vrea s-o sărute, ca s-o împace*): Ei, hai, hai!...
SOŢIA (*supărată*): Nu m-atinge, n-auzi?
BĂRBATUL (*glumind*): Am drepturi recunoscute de societate şi biserică... (*O apucă de mină.*)
SOŢIA (*enervată rău*): Lasă-mă, frate, nu înţelegi să mă

laşi în pace! Ce te-a găsit?...
BĂRBATUL: Sunt tandru... (*Încearcă s-o sărute*.)
SOŢIA (*care s-a păzit la timp*): Fugi... Eşti nesuferit... Nu vezi că mă zgârii cu barba?... Umbli ca un şomer, neras de trei zile...
BĂRBATUL: Eu am alte treburi. Nu stau toată ziua la bărbier ca tine.
SOŢIA: Toată viaţa am detestat bărbaţii neraşi.
BĂRBATUL: Trebuia să te măriţi cu un spân...
SOŢIA: Nu!... Cu un om simţit, mi-era destul...
BĂRBATUL (*bonom*): Da? Ei, atunci, hai să ne împăcăm. Sărută-mă pe frunte, că acolo sunt ras... (*Se apropie de ea şi întinde fruntea*.)
SOŢIA (*sumete nările, a greaţă*): Phuu!... Miroşi a varză cu carne...
BĂRBATUL: Ce să fac? Dacă mi-ai fi dat la masă limbi de fazan, miroseam a fazan.
SOŢIA: Cui nu-i place, să se ducă la birt...
BĂRBATUL: Mă rog, mă rog... Văd că eşti pusă pe ceartă. De aceea... o să mă duc să-mi văd de treburi...
SOŢIA (*se uită la ceasul de la mină*).
BĂRBATUL: Cât e ceasul?
SOŢIA: Cât a fost şi ieri pe vremea asta...
BĂRBATUL: Mersi... (*Se uită la ceasul lui*.) Patru... La revedere...
SOŢIA: Să nu ieşi aşa pe stradă.
BĂRBATUL (*se priveşte de sus până jos*): Cum „aşa”?
SOŢIA: Cu pantalonii necălcaţi, cu gulerul mototolit...
BĂRBATUL: Las’ că nu m-alege nimenea...
SOŢIA: Pune-ţi măcar altă cravată. Gâţa aia de la gât e praf, nu vezi? Şi lumea care te vede în halul ăsta nu zice că eşti tu neîngrijit, zice că n-am eu grijă...
BĂRBATUL: Lumea ştie că eu am treburi şi n-am vreme să mă ocup de mofturi... La revedere... (*Iese ţanţoş şi vexat*.)

FAŢA A DOUA

Un ceas după plecarea bărbatului. Doamna şi-a schimbat capotul de-adineauri, cu o rochie de interior, suplă şi ispititoare. S-a parfumat pe braţe, după urechi şi în regiunea broşei care îi închide decolteul. A „dat" cu pulverizatorul în încăpere, a fumat o ţigară şi, până la venirea amantului, a stat nerăbdătoare, după draperii, la fereastră.

AMANTUL (*a intrat, i-a sărutat mâna aproape de cot şi s-a instalat pe fotoliul bărbatului, ca la el acasă*.)

SOŢIA (*a luat loc lângă el, pe un taburet*.)

AMANTUL (*paza bună păzeşte primejdia rea*): A plecat de mult?

SOŢIA: Ca de obicei, la patru... Deşi nu pleacă niciodată mai târziu, azi avea poftă de vorbă... Mi-era frică să nu vii şi să-l găseşti aici...

AMANTUL (*românul are şapte vieţi în pieptu-i de aramă*): Ei şi? Ce-ar fi fost?

SOŢIA: Ce să fie? Nimic... Doamne fereşte!...

AMANTUL: Cel mult, puteam să mor pentru tine. (*A prinde o ţigară*.)

SOŢIA (*mângâindu-i mâna*): Dragul meu... De ce să mori?... Fiindcă aş fi murit atunci şi eu. Şi, să spun drept, prefer să trăim împreună. (*Un timp*.) Nu ştiu de ce, azi aveam o presimţire că nu vii...

AMANTUL (*minţind, ca să-i facă plăcere, fiindcă ştie că femeilor le place să li se adeverească presimţirile*): Extraordinar! Închipuieşte-ţi că nici nu era să viu.

SOŢIA (*se apropie de el, îngrijorată*): Vezi? Presimţirile mele nu mă înşeală niciodată... Dar de ce era să nu vii?

AMANTUL: Am fost extrem de ocupat la tribunal... De-abia am avut timp să mănânc ceva în fugă.

SOŢIA (*cu compătimire*): Dragul de el... Cel puţin, ai păpat bine?

AMANTUL: Da... O varză cu carne, delicioasă...

SOŢIA: N-ai idee ce mult îmi place un bărbat care mănâncă varză cu carne!... Găsesc că asta e o mâncare de bărbaţi... Virilă...

AMANTUL (*dându-şi cu mâna pe obraz*): Să mă ierţi c-am venit aşa...

SOŢIA (*privindu-l*): Cum?

AMANTUL: Neras... Nici n-am avut timp să trec pe la bărbier...

SOŢIA (*lipindu-şi obrazul de obrazul lui*): Prostule!... Eu ador un bărbat neras... (*Îşi freacă obrazul de barba lui.*) Aşa... uite... să simt cum mă înţeapă barba...

AMANTUL: Oricât! Barba ca barba!... Dar n-am avut timp nici să mă schimb... sunt într-un hal fără hal... Ia uite... hainele necălcate, gulerul mototolit...

SOŢIA (*nici nu se uită*): Mofturi!... prostii!... Ascultă-mă pe mine, că sunt femeie... Un bărbat care e scos din cutie... nu inspiră seriozitate... Nu e bărbat...

AMANTUL: Eşti tu prea drăguţă şi vrei să mă scuzi... cu formule d-astea... Un bărbat care vine la o femeie, aşa cum am venit eu la tine, e un om rău crescut. Asta e nesimţire.

SOŢIA (*apropiindu-se de gura lui, cu ochii jumătate închişi*): Din contră... Din contră... e dezordine estetică... (*Îl sărută.*) Auzi? Dezordine estetică... (*Îl sărută.*) Aşa cum îmi place mie... auzi tu? (*Îl sărută.*) Eu ador dezordinea estetică, auzi? (*Îl sărută.*) Auzi? (*Îl sărută.*) Auzi? (*Pronunţă cuvântul „auzi”, până când maşinistul teatrului, care doarme, aude că s-a terminat piesa şi lasă cortina.*)

CORTIN
A

TATĂL

(Tragedie în 4 acte)

ACTUL I

De câtva timp, domnul Petrache Ionescu, mare comerciant şi om de 52 de ani, a început să primească fel de fel de anonime.

„Fata dumitale, aşa, fata dumitale, pe dincolo. Fata dumitale face, fata dumitale drege etc., etc.”

Insinuările acestor scrisori l-ar lăsa pe domnul Petrache absolut indiferent, dacă domnia sa n-ar fi, într-adevăr, tatăl unei foarte nostime fete de 19 ani, anume Jenica.

La ridicarea cortinei, domnul Petrache ţine în mână ultima anonimă pe care poşta i-a adus-o de cinci minute. Se plimbă cu paşi mari prin birou, încruntat, cum n-a mai fost din ziua când a căzut la alegerile de preşedinte al Camerei de Comerţ. Dinspre sufragerie intră Sabina Ionescu, soţia sa. E o femeie mărunţică, domoală şi gospodină. Din această cauză, poate, miroase discret a musaca de vinete.

SABINA (*intrând*): De ce m-ai chemat, Petrache, că mi se arde...

PETRACHE (*tăios*): Da, că de musacaua ta îmi arde mie acuma?... (*Privind-o în albul ochilor.*) Iar am primit o anonimă... apropo de Jenica.

SABINA (*blajină*): Ei şi? Dă-le-ncolo de anonime.

PETRACHE (*grav*): Da, dar de data asta mi se comunică fapte precise.

SABINA (*brusc alarmată*): Ei, taci!
PETRACHE: Fapte grave, cucoană!
SABINA (*din ce în ce mai cuprinsă de panică*): Aoleu!... Citeşte-mi-o repede, până nu leşin... Ce zice? Despre ce e vorba?
PETRACHE (*solemn*): Despre cinstea familiei noastre, ca să zic aşa...
SABINA (*lăsându-se moale, pe canapea*): Taci necuratului Doamne iartă-mă, din gură... că m-apucă ficatul. Ia citeşte.
PETRACHE (*scoate cu gesturi liturgice ochelarii, şi-i pune şi începe să citească, stâlcind cuvintele, de emoţie*):

„Onorate domnule Ionescu,

În calitatea mea de vechi prieten al familiei dumitale, cât şi de vechi tată de familie proprie, îţi aduc la cunoştinţă că fata dumitale, Jenica, are o purtare nedemnă de naşterea şi cinstea numelui său...

De mai multă vreme, fata dumitale întreţine legături cu tânărul Costel Georgescu, pe care îl primiţi în casă, ca pe un copil. Ce fel de legături sunt acestea, te poţi convinge, chiar astăzi, la ora cinci, ducându-te acasă la acest măgar, unde îi vei găsi pe amândoi cum e mai bine. Nu neglija că eşti tată!

Un alt tată."

(*Împăturind scrisoarea cu grijă*.) E, madam? Mai zici şi acum că sunt vorbe?
SABINA (*se mai agaţă de o ultimă speranţă*): Cum o să fie Jenica la ăla acasă, când ştii bine că e plecată, de ieri, la prietena ei, la moşie?
PETRACHE (*detectiv*): Păi, tocmai asta e!... Ne-a minţit că se duce la prietena ei la moşie, ca să-şi facă de cap cu Costel, în linişte.
SABINA: Tocmai Costel să ne facă nouă una ca asta?
PETRACHE: Întâi şi-ntâi, nu ne-o face nouă, ci i-o face ei...

Şi al doilea, dacă e adevărat, o să aibă de-a face cu mine. Îl împuşc.

SABINA (*cu o uşoară satisfacţie*): Vezi? Eu de la primele anonime l-am bănuit pe Costel. Tu ai presupus mereu pe alţii.

PETRACHE (*sentenţios*): Când e vorba de fata mea, presupui pe toată lumea... Zi să-mi facă o cafea, că sunt enervat... Şi dă-mi revolverul de sub saltea.

ACTUL II

Acţiunea se petrece în aceeaşi zi, la ora cinci, la Costel Georgescu acasă.

PETRACHE (*oprindu-se, gâfâind, la uşa unei garsoniere dintr-un bloc şi citind cartea de vizită prinsă pe uşă*).

COSTEL GEORGESCU.

Aicea e! (*Scoate o batistă şi îşi şterge fruntea de sudoare. Apoi îşi face semnul crucii, scoate revolverul din buzunarul de la spate şi sună. Trec câteva clipe de aşteptare penibilă*). Să ştii c-au deranjat soneria, ca să nu-i deranjeze nimeni. (*Iluminat de acest gând, bate în uşă, cu putere. O dată, de două ori, de trei ori. În dosul uşii se aud, în sfârşit, paşi. Apoi, o cheie se răsuceşte în broască*.)

COSTEL (*crăpând uşa*): Ah! (*Vrea s-o închidă repede la loc. Petrache împinge uşa şi pătrunde în interior... Un ţipăt — specific femeilor surprinse în neglijé — spintecă tăcerea, venind dinspre divan... De altminteri, şi Costel e în pijama... Costel caută să opună rezistenţă*.) Domnule Ionescu, nu înţeleg cu ce drept...

PETRACHE (*îl dă deoparte cu un ghiont şi se îndreaptă spre divan*): Ieşi la lumină, ticăloaso! (*Femeia de pe*

divan, văzând pe Petrache, dă un ţipăt şi se preface că leşină. Petrache se reazimă, zăpăcit, de o mobilă. Revolverul îi cade din mină... Începe să bâlbâie, penibil.) Domnule Costel, te rog să mă ierţi... sunt victima unei mistificări... Scuză-mă, te rog. Om bătrân, m-am făcut de râs... Aşa-mi trebuie, dacă mă iau după anonime...

COSTEL (*nedumerit*): Dar ce este? Ce s-a întâmplat?

PETRACHE: Nimic... Nimic... Iartă-mă, te rog... (*Îndreptându-se spre ieşire, ruşinat.*) Auzi, să o compare pa Jenica mea, cu... (*Gest spre divan.*) Ptiu! (*Iese, bălăbănindu-se.*)

FEMEIA DE PE DIVAN (*scoţând capul de sub pernă*): A plecat?

COSTEL: Da... Dar de ce te-ai ascuns de el? Îl cunoşti?

FEMEIA DE PE DIVAN: Cum dracu' să nu-l cunosc. E „prietenul" meu de cinci ani, de când lucrez în biroul lui... Fir-ar al dracului să fie de ghinion... (*Oftând adânc*). Şi-am avut o presimţire. Azi suntem în 13... (*Alt oftat.*) Şi mai e şi marţi...

(*Cortina cade pe înjurătura ei. Nu se aude decât... „astăzi şi mâine de calendar.*)

ACTUL III

Un ceas mai târziu, în acelaşi loc...

COSTEL (*fericit, fumează. A făcut ordine în odaie şi a deschis geamurile să iasă parfumul violent al femeii de adineauri.*)

JENICA (*intrând ca o furtună, cu un mănunchi de trandafiri galbeni în braţe*): A fost?

COSTEL (*sărutând-o*): Da...

JENICA: Va să zică, anonima noastră a prins... (*Bate bucuroasă din palme.*)

COSTEL: Şi încă cum!... Am executat instrucţiunile tale exact. Am întâlnit o junǎ pe Lipscani, am adus-o la patru jumătate aici... I-am dat o mie de lei ca să se dezbrace...

JENICA: Sper că nu te-ai uitat prea de-aproape la ea...

COSTEL (*râzând*): Nici n-am avut timp. La cinci fix, conu' Petrache s-a înfiinţat... Restul s-a petrecut exact cum am prevăzut noi... Numai că am avut şi un mic supliment... (*Are, o clipă, intenţia să-i spuie chestia cu întâlnirea dintre funcţionară şi patron, dar se gândeşte că e mai bine să păstreze secretul! Ce naiba? Între bărbaţi!*...)

JENICA: Ce supliment?

COSTEL (*sărutând-o*): Conu' Petrache a venit şi cu revolverul ăsta (*îl arată*) să ne împuşte...

JENICA (*sărutându-l*): Acum putem să plecăm liniştiţi la prietena mea, la moşie... Mă ţine, săraca, prezentă, de ieri...

ACTUL IV

Acţiunea se petrece a doua zi, la opt dimineaţa, în faţa biroului lui Petrache... Femeia de pe divan vrea să intre în birou.

SERVITORUL: Un moment, domnişoară, vă rog... Aveţi o scrisoare de la direcţie (*Îi dă scrisoarea*.)

FEMEIA DE PE DIVAN (*desface şi citeşte*): „Să nu te puie dracul să mai calci pe la birou, că te-azvârl în aer cu dinamită.

Petrache”

CORTINA

SCAFANDRIERII

(Piesă de provincie)

Gong!
Se aude un canar cântând.
Cântecul canarului încetează.
Replicile care urmează se dau repede.

O VOCE: Mitică! O cafea, drăguţă! Cu ochi de şarpe!

MITICĂ: Imediat, coane Grigore!
ALTĂ VOCE: Şi mie una, Mitică!
ALTA: O gingirlie!
MITICĂ: Imediat, coane Dumitrescule!
ALTA: Un ceai cu rom, Mitică!
MITICĂ: Am înţeles, dom' colonel.
ALTA: Pssstttt! Băiete! Treizecişidouă cu purici.
MITICĂ: Vi-ne!
ALTA (nazală): Ce s-aude, mă, cu tablele alea?
MITICĂ: Imediat, domnu' Nicu.
ALTA: Mitică! Lipseşte nebunul de la şah.
MITICĂ: Vă dăm altul, coane!
ALTA: Cărţile de tabinet, Miticuţă, tată! Dar nu alea cu popa de treflă rupt la colţ.
MITICĂ: Da, coane Paveliule!
ALTA: Du, măi, dulceaţa aia, odată.
ALTA: Şi tibişir pentru tac.
MITICĂ: Momental, coane... Vine toate instantaneu.

CRAINICUL: Cred că aţi înţeles, iubiţi ascultători, că ne aflăm într-o cafenea de provincie. Să-i zicem, „Café central", c-aşa le zice tuturor cafenelelor din centrul oraşelelor de provincie. E ora cinci după-amiază. Toţi obişnuiţii localului sunt la posturi. Aşa, de exemplu, la biliardul din fund s-a angajat partida obişnuită de „chegle", între „decanii" acestui joc: nea Georgică, fostul comandant al pompierilor locali şi domnul Gîrniţă, comersant de coloniale şi delicatese.

Chibiţii, aceiaşi şi ei, în fiecare zi, au făcut roată (aceeaşi roată) în jurul biliardului. Tănăsescu, de la „Măsuri şi greutăţi", notează punctele. Este, cu alte cuvinte, însărcinat cu „catagrafia".

TĂNĂSESCU (*după ce s-a auzit tacul pornind bila, pe biliard*): Patru, la nea Georgică. Ai 62, în total, nene Georgică.

GÎRNIŢĂ: Şi eu câte am, drăguţă?
TĂNĂSESCU: 58, nea Matache. 62 cu 58. Sunteţi aproape egali... Mai are numai patru înainte.
GÎRNIŢĂ: Şi m-a lăsat şi mască.
UN CHIBIŢ: Trage cu efect din mandă, nea Matache. „Buzără”!
TĂNĂSESCU: Eà! Înveţi tu pe tat-to să facă copii. (*Cu admiraţie*.) Las-că ştie el, nea Matache, cum s-o joace. (*Savant*.) Trage-o cu contraefect din mandanea, nea Matache.
NEA GEORGICĂ: Fără idei, vă rog. Fără idei! Aici se joacă fără idei... Jucăm la interes... pe bani grei.
CHIBIŢUL (confidenţial, lui Tănăsescu): Dar pe ce joacă?
TĂNĂSESCU: Pe un pachet de „Naţionale”, „Eclere”.
NEA GEORGICĂ: Ce faci, Gîrniţă? Joci ori nu joci?
GÎRNIŢĂ: Ai răbdare, nene! Ce, crezi că e aşa uşor de jucat? Nu vezi ce poziţie mizerabilă mi-ai lăsat. (*Trage lovitura; bilele pornesc pe biliard*.) Opt la Mandea! (*Mândru*.) Căci eu le administrez!
TĂNĂSESCU: A-ha-ha-ha! 8 şi cu 58 = 66. (*Anunţă cu voce de spicher*.) Situaţia, domnilor: 62, nea Georgică, 66, nea Matache. Aproape egali...
MITICĂ: (chelnăreşte): Cafeluţele, vă rog... Pardon, vă rog... Uşor cu tacul, coane Georgică... Îmi vărsaşi cafelele.
NEA GEORGICĂ (*enervat*): Nu mă ţine de la mână, mă, că acum le răstorn, de le sare năutul.

CRAINICUL: Tot atât de zilnică şi pasionată s-a angajat şi partida de tabinet dintre colonelul pensionar Vasilescu şi domnul Nedelcu, fost consilier comunal. Alţi chibiţi urmăresc cu atenţie încordată sfârşitul partidei.

COLONELUL: Treisp’ce şi cu una paisp’ce. Zgârie-mi un tabinecior.
NEDELCU: Cum, domnule colonel, ai mai avut un popă?

(Cu parapon.) Tţ! Ţţ! Ţţ! Eram sigur că au ieşit toţi popii.

COLONELUL: Dacă n-ai ţinere de minte, lasă-te de tabinet, iubitule, că ăsta e joc de ştiinţă. Apucă-te de loton, că la loton n-ai nevoie de memorie. Se înlocuieşte cu boabe de porumb. (*Bătând cartea pe masă, cu zgomot.*) Uite, un şapte ochi...

NEDELCU (*jucând, ca mai sus*): Poftim! Uite şi de la mine un trei. Şapte şi cu trei = zece. Ia vezi, poate ai şi decarul de zece. Ăştia, doar, ştiu sigur că au ieşit toţi patru...

COLONELUL (*jucând, ca mai sus*): Afară de ăsta al meu... Ia mai zgârie-mi un tabinet.

NEDELCU (*contrariat*): Închipuieşte-ţi! A mai fost un decar de zece în joc?

COLONELUL (*încântat*): Închipuieşte-ţi! Şi încă ăl de caro-Bufa!

NEDELCU (*dezgustat*): Mare noroc ai, domnule!... Extraordinar noroc!... Ai câştigat, gata! (*Indignat.*) Phiuu! Cum ăţi fi putând, domnule, unii, să aveţi asemenea noroace? Nici c-am pomenit aşa ceva... Uite, zic vorbă mare, că nu mai joc tabinet în viaţa mea... Fac jurământ! Fă cărţile.

COLONELUL: Păi ziseşi vorbă mare, că nu mai joci?

NEDELCU: Da, dar începând de mâine... Acuma te mai fac un tabinet! Ultimul... Ultima noapte a lui Mihai Viteazul... Fă-le!

CRAINICUL: Numai la fereastra care dă spre strada principală se află o masă rotundă, cu marmoră plesnită, la care nu se joacă niciodată nici un fel de joc de noroc. Aci se întruneşte, zilnic, „ştabul” cafenelei. Aci, în şedinţe misterioase, se decide, în fiecare zi, soarta pământului, se trag hotarele Europei viitoare, se semnează armistiţii şi păci, se răstoarnă guverne şi regimuri, se numesc şi se destituie funcţionarii înaltelor

dregătorii, aci se rezolvă problemele economice şi financiare ale lumii întregi, se dezlănţuie ofensive şi se organizează rezistenţe, aci, la fereastra cu pistrui de muşte şi cu colivia canarului deasupra, „ştabul” vede tot, află tot, ştie tot, prevede şi rezolvă tot. Astăzi, de exemplu, se discută chestia inundaţiilor. Dar... mai bine să strecurăm microfonul sub masa rotundă cu marmură plesnită şi să dăm cuvântul celor din jurul ei. Patru venerabili pensionari...

(*Se aude cântecul canarului*.)

CORCOVEANU: Da’ frumos cântă astăzi canarul... Are evlavie de cântat...

MANOLESCU: Se vede treaba c-a simţit şi el că se-apropie primăvara...

ANDRIŢOIU: Crezi că de-asta cântă?... Nu cântă de-asta! Cântă de foame, ascultă-mă pe mine... N-are stăpân-so ce să-i mai dea de mâncare...

CICU: E, şi cu dumneata!... De ce să naibă? Că nu i-o fi dând să mănânce muşchi de vacă? Îi dă floarea-soarelui.

ANDRIŢOIU: Păi, tocmai de-aia! Adio floarea-soarelui. S-a dus. S-a isprăvit...

CORCOVEANU: Las-o, nene, că s-or mai fi găsind două-trei seminţe, acolo, şi pentru el.

ANDRIŢOIU: Dă-mi dumneata mie o sămânţă de floarea-soarelui, şi-o mănânc... Toată recolta s-a inundat... Toată!

CICU: Unde?

ANDRIŢOIU (*misterios*): Ce, nu ştiţi?

TOŢI (*acelaşi joc*): Nu!...

ANDRIŢOIU: La Constanţa, în silozuri. Opt sute de mii de vagoane, duse. Recolta strânsă pe trei ani de zile înainte...

MANOLESCU: Păi am citit c-au fost inundaţii numai în

câteva locuri, la Dunăre.

ANDRIŢOIU: Lasă-le pe-alea. Alea nu contează. (Pe ton de mare mister.) S-a revărsat Marea Neagră. Asta e mai grav.

CICU: Ce tot vorbeşti, nene? Când?

ANDRIŢOIU: Azi-noapte...

MANOLESCU: Serios, Mişule?

ANDRIŢOIU: Pe cuvântul meu de onoare...

TOŢI: Ţţ! Ţţ! Ţţ! (*Ţâţâie un timp.*)

CORCOVEANU: Nu se poate, Mişule!.., Cum era să se reverse Marea Neagră?

ANDRIŢOIU (*tare pe ce ştie el*): Uite bine, aşa cum s-a revărsat.

CORCOVEANU: Imposibil!

ANDRIŢOIU: Da? Imposibil? Aşa am zis şi eu când am auzit. Ai să vezi însă că e foarte posibil. (*Important.*) Mă rog! Poţi să-mi spui, domnule, mie, în ce se varsă Dunărea?

CICU (*convins*): În munţii Pădurea-Neagră.

MANOLESCU (*lui Cicu*): Fugi de-acolo, nene, că ăla e Rinul...

CORCOVEANU: E, cum o să fie Rinul? Rinul se varsă în Germania. Şi Dunărea se varsă la noi...

ANDRIŢOIU: Exact... La Constanţa...

CICU: Ba să mă ierţi, dumneata! Dunărea se varsă în mare, la Galaţi... că de-aia e şi port...

CORCOVEANU: Taci, frate? Păi dacă Dunărea se varsă în mare, atunci în gurile Dunării cine se mai varsă? Tata?

CICU: Staţi, nene, staţi, că mi-am adus aminte... Se varsă în Marea Neagră, la Sulina...

ANDRIŢOIU: Mă rog! La Galaţi, la Ploieşti, La Sulina, n-are nici o importanţă. Principalul este că se varsă în Marea Neagră. Buuun...

CICU: Ei, şi dacă se varsă în mare, ce? Că, doar, n-o să se verse în munţi, că de-acolo izvorăşte.

ANDRIŢOIU: Ai răbdare... să-ţi explic... (*Doctoral.*) Orice

mare este ştiut, nu e aşa, că are coprinsul ei de cantitate de apă. De exemplu, două vedre, trei, opt, după mărimea fiecăreia... Ca o doniţă, să zicem. Cât să aibă, mă rog, o doniţă obişnuită? Două vedre...

MANOLESCU: Aşi! N-are!... Una, cel mult...

CICU: Cum o să aibă o doniţă, o vadră, frate? Exclus... Atuncea, vadra câte doniţe are...

ANDRIŢOIU: Staţi, nene, că nu e vorba de doniţe acuma ... Vorbim de Marea Neagră...

CORCOVEANU: Mai mult de-o vadră jumătate n-are... Şi, ca să mă conving, cum m-oi duce acasă o cântăresc... C-am o doniţă nouă.

ANDRIŢOIU: Las-o-ncolo de doniţă, că eu am luat-o aşa, numai de-un paregzemplu...

CICU: Are mai mult...

ANDRIŢOIU: Mă rog!... Am lăsat doniţa, şi iau paharul ăsta cu apă... (*Îl trânteşte pe masă*.) Poftim! Îl umplu ras... Aşaaa!... (*Toarnă apă din alt pahar*.) Acuma ia dumneata paharul ăstălalt cu apă şi toarnă în paharul ăsta plinul... Poţi? Nu poţi!

CICU: Ba pot, da se varsă pe masă...

ANDRIŢOIU: Brava dumitale... Aici am vrut să te aduc. Va să zică, dacă avem un obiect plin cu apă şi mai turnăm în el, apa dă pe deasupra... sau, cu alte cuvinte, se inundă. Prin urmare, aşa s-a întâmplat şi cu Marea Neagră... A venit Dunărea umflată de pe la Giurgiu şi de prin alte părţi şi s-a înghesuit în ea cu toată apa, până când Marea n-a mai avut încotro şi a dat pe de mărgini... Şi unde era să se reverse? Care este singurul nostru port la Marea Neagră? Constanţa, săraca... Şi, în două ceasuri, de când a-nceput inundaţia, tot oraşul a fost sub apă, S-a-necat şi portul, şi digul, şi farul, şi tot. Despre oraş, ce să va mai spun? Zice că numai vârful moscheii se mai vede din apă.

CORCOVEANU: Serios, Mişule?

CICU: Phiu-phiu-phiu!... (*Fluieră a mirare şi a pagubă*.)

ANDRIŢOIU: Mi-a spus un martor ocular...

MANOLESCU: Păi dacă inundaţia a-nceput azi-noapte, când ai putut să vorbeşti cu el?

ANDRIŢOIU: La telefon, domnule... La telefon, la Bucureşti, unde s-a refugiat... că e un nepot al meu... şi mi-a dat aviz de dimineaţă, ca să-mi spuie...

MANOLESCU: Da, da!

CORCOVEANU: Trebuie să fie pagube enorme...

ANDRIŢOIU: Un adevărat dezastru... Zice că sunt peste două mii de morţi de vii.

CICU: Două mii de morţi?

ANDRIŢOIU: Ce te miri? Măcar de-ar fi numai atâtea. Fiindcă, partea proastă, uite care a fost. Toate vapoarele care se aflau în port, când s-a inundat apa, au intrat în oraş, cu marea. Înţelegi, dumneata? Ca la Veneţia. Aşa că cei mai mulţi din majoritatea morţilor au murit din cauză că i-a călcat vapoarele pe străzi, a dat peste ei prin case, prin berării, pe unde se aflau şi ei, că era sâmbătă seara... Zice că un torpilor de-ăla mare a intrat cu totul într-un cinematograf şi-a naufragiat acolo peste spectatori, că era apa mică şi nu se mai putea ţine deasupra.

TOŢI: Ţţ! Ţţ! Ţţ! Ţţ!

CORCOVEANU: Dă-o-ncolo, c-or mai fi şi exageraţiuni, nene!

ANDRIŢOIU: Ce exageraţii, frate? Atunci voi nu ştiţi ce e aia inundaţie. Şi e totuşi ştiut că apa se propagă mai repede ca focul... Mare minune dacă n-o fi trecut până acuma şi podul de la Cernavodă.

MANOLESCU: Cine să treacă podul?

ANDRIŢOIU: Apa, cine vrei să-l treacă? Soacră-mea?

CICU: În orice caz, dacă, Doamne fereşte! o s-ajungă apa până la pod, crez c-o să-l treacă pe dedesubt, că de-aia e pod.

ANDRIŢOIU: Să crezi dumneata că mai ţine apa socoteala de cine eşti dumneata. când te-ajunge, de se inundă

ea, e dată dracului. Doamne iartă-mă, că bem şi noi şi e păcat să zici.

CORCOVEANU: Da' mă mir că-n jurnale nu scrie nimic...

ANDRIŢOIU: Păi de ce să mai scrie, dacă ştim tot? Mai alarmează lumea degeaba... La Bucureşti însă s-au luat chiar măsuri de apărare. Se lucrează la diguri... S-a dat şi o ordonanţă ca fiecare locuitor să aibă barcă în casă, sau vapor, sau copaie cu pânze, sau tot ce găseşte de plutit. Şi toată lumea umblă pe străzi cu colacul de salvare în spate. (*Cu un oftat adânc.*) Eh! Acu să fi avut o fabrică de colaci de salvare, nu-mi mai trebuia nimic...

MANOLESCU: Va să zică, toată Dobrogea e distrusă?...

ANDRIŢOIU: Toată.

CICU: Vai de păcatele noastre!... Asta mai lipsea...

ANDRIŢOIU: De fapt, totdeauna după cutremur vine inundaţii. Principiul lui Arhimede...

MANOLESCU: Pune-i-s-ar principiul în gât!

CICU: Doamne!... Doamne!... Doamne!...

ANDRIŢOIU: Singura nădejde ca să oprească inundaţia e numai Dunărea...

CORCOVEANU: De ce?

ANDRIŢOIU: Ca să ţie apa-n loc. Că dacă o trece inundaţia peste ea, ne-am dus. Ajungem scafandrieri, nene Costică!... Scafandrieri!...

CORCOVEANU: Doamne fereşte! Ca, în ceea ce mă priveşte, nici când eram mic şi mă scăldam cu băieţii la gârlă n-am putut să ţiu niciodată capul la fund... Aşa că eu pot să mă şi socotesc defunct.

CICU: Cum, nene? Adică să murim noi înecaţi, acilea în creştetul munţilor?

ANDRIŢOIU (*doctoral*): Parcă munţii n-au fost tot mări. Şi toate stâncile de pe ei ce sunt? Scoici, băiete!... Mari, cum erau pe vremea aia...

CORCOVEANU: Cum o să fie scoici? sunt gogoşi de-ale dumitale.

ANDRIŢOIU: Atunci, dumneata n-ai idee de zoologia pământului. Va dau cuvântul meu de onoare că sunt scoici. Scrie şi în almanah...

CICU: Dar alea, săracile, din Constanţa, ce s-or fi făcut?

ANDRIŢOIU: Care, alea din localuri, artistele?

CICU: Nu, nene! Scoicile... Păi ce? De artiste îmi arde mie acuma, când toată ţara e sub apă? (*Un timp.*) Dumneata ştii să-noţi, nea Costică?

CORCOVEANU: Nu ştiu, dar de ce?

CICU: Fiindcă, dacă ştiai, te repezeai poate până la Bucureşti, să vezi cum mai e cota apelor... Cu siguranţă că trenurile nici nu merg.

CORCOVEANU: Ba astea ale noastre, dinspre munte, de ce să nu meargă?

MANOLESCU: Mă mir că nici la radiojurnal n-a spus nimic!

ANDRIŢOIU: Cum o să spuie, domnule, lucruri de-astea la radio? Păi, dacă află constănţenii că s-au înecat, îţi dai dumneata seama ce panică se face? Lucrurile astea nu trebuiesc spuse, mai ales la radio, unde poate să le-audă toţi... Şi nici noi nu trebuie să le spunem şi, prin urmare, dacă eu vi le-am spus vouă, trebuie să rămâie între noi, c-aşa se fac zvonurile şi nimic nu e mai rău ca zvonul... Eu, dacă aş avea o putere, să fiu măgar, dacă nu le-aş tăia limbile la toţi ăştia care umblă cu vorbe, ca să sperie lumea şi s-o alarmeze.. .

TOŢI: Aşa este...

CORCOVEANU: Bravo, Mişule! Alarmiştii, domnule, alarmiştii, asta e cea mai mare plagă a noastră. Netrebnicii ăştia care fac din ţânţar armăsar. Scufundă Dobrogea în trei chile de apă... Şi ce mai încoace-încolo! Uite, de exemplu, nepotu-meu ăsta, că nici nu mi-e nepot, care mi-a spus mie ce vă spusei şi eu vouă. (*Convins.*) Păi ce, eu sunt prost să-l cred? Auzi-acolo? A intrat Marea Neagră în Constanţa? Cum era să intre? Pe unde? Ce, acolo e sat fără câini? Nu e vamă, nu e poliţie, nu ie autorităţi, ca s-o oprească? Şi să pre-

supunem chiar c-ar fi intrat? Ce, nu sunt pompieri în oraş? Din trei pompe a terminat cu Marea Neagră. Afară cu ea!... La apă! Aşa că, pe mine, dragă, cu zvonuri şi cu fantasmagorii de-astea e greu să mă convingă cineva.

CICU: Stai, stai, nene Mişule, că nu e nici aşa... Să stăm să judecăm — şi să fim sinceri. Unde a intrat toată apa care s-a vărsat din Dunăre? Că Dunărea ştim precis că a venit, anul ăsta, mare?

MANOLESCU: Ce te faci cu ce pristoseşte? Aicea nu e vorba de-un pahar cu apă, care să se verse pe masă, ca asta?... E vorba de ditai marea... De toată cantitatea ei de coprins?

CORCOVEANU: Şi n-ai să-mi spui dumneata mie că

vapoarele care se aflau pe apă, în port, s-au dat la fund singure, numai ca să-ţi facă dumitale gustul şi să nu intre în târg?

CICU: Şi, fireşte, trebuie să fi fost şi morţi. Numai în cinematograf, unde a intrat torpilorul, trebuie să fi fost trei-patru sute de inşi?

ANDRIŢOIU: Cum era să intre, măăă, torpilorul în cinematograf?

MANOLESCU: Din greşeală, cum vrei să intre? Adus de ape, că nu era să-şi ia bilet... Eu am văzut inundaţii şi ştiu, coane Mişule! N-ai idee ce putere are apa. Am văzut un pom înecat, care s-a izbit de-o moară şi-a făcut-o praf.

ANDRIŢOIU: Se poate!... Eu însă nu cred decât ceea ce văd cu ochii mei... Iar alarmiştii — ăştia ca alde nepotu-meu de la Constanţa — să-şi caute alţi muşterii. Cu mine, nu merge...

CICU: Poate nu crezi nici de podul de la Cernavodă?

ANDRIŢOIU: Care pod? Ce e cu el?

MANOLESCU: L-a luat apa.

ANDRIŢOIU: (*râde, batjocoritor*): Ila! Ila! Podul de la Cernavodă, l-a luat apa.

CORCOVEANU: Va să zică, nu crezi?
ANDRIŢOIU: Zvonuri băiete!... Prostii.
CICU: Zvonuri? E! Atuncea află de la mine, dacă vrei să ştii, că Bucureştiul s-a şi evacuat. Toate autorităţile s-au mutat în munţi... Guvernul e pe Negoiul!... Apa se apropie cu paşi siguri de Capitală.
CORCOVEANU: Şi află că primăria a distribuit colaci de salvare, fără cartelă.
MANOLESCU: Şi bărci. Câte una de om. Şi la familiile cu copii, câte un vapor... Şi la celibatari ca dumneata, copăi...
ANDRIŢOIU: Cum puteţi să credeţi, mă, aşa ceva? Astea sunt basme...
CORCOVEANU: Dacă pentru dumneata, faptul că toată Dobrogea e sub apă, este un basm, înseamnă că nu simţi româneşte şi nu cunoşti realităţile.
ANDRIŢOIU: Da, da, dumneata!... Fiindcă îţi închipui că noi de la dumneata am aflat chestia asta cu inundaţiile... Ei, află c-o ştiam de azi-noapte, de când Constanţa a dispărut sub apă.
CICU: Numai vârful moscheii se mai vede, ca să ştii.
MANOLESCU: Că niciodată nu ştii nimic şi totdeauna faci pe grozavul... Iacă, te înştiinţăm că dacă Dumnezeu nu face o minune, în două-trei zile suntem scafandrieri cu toţii, domnule Mişule...
CICU: Scafandrieri,..
CORCOVEANU: Scafandrieri!...
MANOLESCU: Sca-fan-dri-eri!...

GONGUL

DOMNUL CU CAMELII

PERSOANELE:

ELVIRA, 32 de ani (zice ea)
MITICĂ, soţul ei (48 de ani)
NENEA GUŢĂ, unchiul Elvirei (62 de ani)
O SERVITOARE, tinerică

Acţiunea se petrece în Bucureşti, în zilele noastre. Decorul reprezintă un hol, în apartamentul pe care Elvira şi Mitică îl ocupă într-un blockhaus.

La ridicarea cortinei, Mitică se plimbă cu paşi mari prin încăpere. Are un aer preocupat, de om care pândeşte ceva.

MITICĂ: Mă-nşeli! Nu se poate să nu mă-nşeli... E imposibil să nu mă-nşeli.
ELVIRA: Ce-ai zis?
MITICĂ: Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă. Mă-nşeli! Aia e!
ELVIRA: Cu cine?
MITICĂ: Nu ştiu, dar de-nşelat trebuie să mă-nşeli...
ELVIRA: De ce?
MITICĂ (*cult*): Georges Dandin, săracul!...
ELVIRA: Dar de când eşti filofrancez?
MITICĂ: De când simt că sunt încornorat!
ELVIRA: Eşti ridicul...
MITICĂ: Sunt soţ...
ELVIRA: Divorţează, ca să nu mai fii.
MITICĂ: Ce-ai zis?
ELVIRA: Popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă.
MITICĂ: Şi ce, crezi că n-am auzit ce-ai zis?
ELVIRA: Atunci de ce mă mai întrebi?

MITICĂ: Ca să te studiez, între răspunsuri... (*Un timp.*) Hm! Atitudinea asta de femeie cumsecade, totdeauna mi-a dat de bănuit, fiindcă nu există fiinţă mai primejdioasă decât femeia cumsecade.

ELVIRA: Nu văd de ce.

MITICĂ: Pentru că femeia nu e cumsecade, doamnă, decât în două împrejurări. (*Sentenţios.*) Întâi, după ce te-a înşelat, ca să nu afli, şi al doilea, înainte de a te înşela, ca să nu bagi de seamă că e predispusă...

ELVIRA: Cine ţi-a mai băgat în cap şi prostia asta?

MITICĂ: E o cugetare...

ELVIRA: Şi de la cine-ai aflat-o?

MITICĂ: Da la Club. O spunea Damian...

ELVIRA: Bebe?

MITICĂ: Exact... Şi-am ţinut-o minte!

ELVIRA: Vai, ce imprudenţă din partea lui!

MITICĂ: Imprudenţă? Pentru ce? Explică-te, te rog!

ELVIRA: Pentru că nu se spun asemenea cugetări unui om gelos...

MITICĂ: Eu gelos? Ha-ha-ha!... Confunzi noţiunile, scumpă doamnă! sunt demn, nu sunt gelos... (*Intră servitoarea.*) Ce e?

SERVITOAREA: Am venit s-o-ntreb pe coniţa care rochie o scot din „armoal”?

ELVIRA: Rochia bleu...

SERVITOAREA: Da, coniţă! (*Iese.*)

MITICĂ: Da’ ce, „mergem” undeva?

ELVIRA: Mă duc, nu „mergem”...

MITICĂ: Singură? Unde? (*Ridică iarăşi tonul.*)

ELVIRA: Nu ţi-am spus de o mie de ori că astăzi am comitet la „Căminul”? Trebuie să aranjăm programul pentru „săptămâna ouălor”.

MITICĂ: Dar ce vă băgaţi voi în treburile găinilor? Ce, v-apucaţi voi să ouaţi în locul lor? Să vă faceţi clocitoare automate, voi, care nu ştiţi măcar să faceţi un ou fiert? Şi-apoi, obiceiul ăsta de a aranja în fiecare săptămână,

altă „săptămână”, mi se pare foarte suspect. Ieri, „săptămâna laptelui”, alaltăieri, „săptămâna untului”, răsalaltăieri, „săptămâna brânzei”. Mai bine ar fi să vă vedeţi de case, de bărbaţi şi de copii... Şi pentru că asta este părerea mea, te înştiinţez că — începând de astăzi chiar — nu te mai duci la ouat... Să ouă celelalte, că sunt destule în comitet... Scurt!

ELVIRA: Ascultă, Mitică! (Are un ton grav.) Cât ai ce gând să mă enervezi? De-un ceas nu faci altceva decât să-mi baţi capul cu fel de fel de prostii. Ba, îmi mai dai şi emoţii că te-nşel şi ştii tot...

MITICĂ: Cum? Cum? Cum? Ţi-am dat emoţii că ştiu tot?

ELVIRA: Păi, sigur! Insişti atâta că te-nşel, încât era cât p-aci să mă convingi şi pe mine că aşa e... Să-mi bagi în cap că trebuie să te-nşel.

MITICĂ (*triumfător*): A! Bun! Perfect! Aici am vrut să te-aduc... La mărturisire... Ai mărturisit. Asta vream să ştiu. Ai recunoscut.

ELVIRA: Eu? Ce-am recunoscut?

MITICĂ: Că ai fi foarte dispusă să mă-nşeli... Eram sigur.

ELVIRA: Păi dacă nu mă laşi în pace şi mă sugestionezi? Tu ştii că sunt o fire impresionabilă... un medium bun.

MITICĂ: Da, dar trăieşti într-un mediu prost.

ELVIRA: Ce mediu?

MITICĂ: Bucureştiul!... E mediul cel mai prost pentru o femeie... (*Un timp.*) Eu cred că Georges Dandin ăla trebuie să fi fost român. Român stabilit în străinătate. A făcut cunoştinţă Moliere cu el, şi gata... L-a pus în piesă.

ELVIRA: Mitică, pentru Dumnezeu! Tu nu mai ştii ce vorbeşti! După băile de astă-vară, de la Govora, în loc să te-ndrepţi, mai rău te-ai ramolit. Spui nişte prostii, de nu ştiu ce să mai cred. Du-te, dragă, în străinătate şi te caută. Odihneşte-te la un sanatoriu şi lasă-mă-n pace!... Isprăveşte!... Tu nu-ţi dai seama că-mi faci viaţa imposibilă, că mă îmbolnăveşti de nervi... De

dimineaţă până seara n-aud decât asta: „Mă-nşeli! Mă-nşeli!” Dacă ştiai că eşti bolnav de gelozie, nu trebuia să te-nsori... Să ştii că am să-i spui lui unchiul Guţă... El m-a crescut, el m-a măritat cu tine, el să mă scape... (*Un timp.*) Aşa e când rămân copiii orfani la douzeci şi cinci de ani. Trebuie să facă tot ce vor unchii, care îi iau de suflet... Dacă ar fi trăit maman, sau cel puţin papa, sau măcar un frate mai mare dacă aş fi avut pe lume, n-aş mai fi fost obligată să mă sacrific, să mă iau după sfatul lui nenea Guţă şi să mă mărit cu tine... la douăzeci şi cinci de anişori.

MITICĂ: Şi opt... şi opt... Am actul de naştere la mine în birou.

ELVIRA: Douăzeci şi cinci, douăzeci şi opt, ce importanţă are o diferenţă de câteva luni? În orice caz, eram minoră... Nu ştiam ce e viaţa...

(*Intră servitoarea.*)

SERVITOAREA: Coniţă, a venit un comisionar şi-a adus florile astea...

MITICĂ: Pentru cine?

SERVITOAREA: Pentru coniţa...

MITICĂ: De la cine?

SERVITOAREA: Nu mi-a spus... Le-a lăsat şi aplecat. Trebuie să scrie pe cartea de vizită. E o carte de vizită între ele.

MITICĂ: Dă-le-ncoace?!

SERVITOAREA: Poftiţi!...

MITICĂ: Ieşi!... (*Servitoarea iese.*) Ia să vedem noi ce scrie pe cartea de vizită... (*Citeşte.*) „Florile astea îţi vor spune, în şoapta lor parfumată, toată dragostea şi patima celui ce ţi le trimite şi pentru care eşti totul pe lume.” (*Glasul îi tremură treptat ce citeşte. când termină, zbiară.*) Elvira! Ce însemnează asta?

ELVIRA (*foarte încurcată*): Nu ştiu... Nu ştiu nimic, Miti,

crede-mă!... Cine semnează biletul?

MITICĂ: Nu face cu mine pe Genoveva de Brabant, viperă, că nu se prinde... Ce, e prost să semneze? Îţi dau un sfert de secundă să-mi spui de la cine sunt florile... A cui e patima celui care ţi le trimite şi cine e măgarul pentru care eşti totul pe lume.

ELVIRA: Miti! Îţi jur... că nu ştiu nimic. Îţi jur pe tot ce vrei.

MITICĂ: N-am nevoie de jurăminte, fiindcă ori juri strâmb... ori minţi!... Mie ai să-mi răspunzi instantaneu, cu cine mă-nşeli, de când mă-nşeli, cum mă-nşeli? Pretind amănunte, în calitatea mea de soţ...

ELVIRA: Nu e adevărat, Miti. Nu te-nşel...

MITICĂ: Asta să i-o spui lui mutu... Am aicea cartea de vizită... dovadă vie, palpabilă... incontestabila, olografă... Dumneata, care te revoltai adineaori, care îţi luai aere de madonă călcată pe coadă, te-ai dat de gol... Eşti o femeie necinstită... imorală... (*Nu mai găseşte calificative*.) Indecentă...

ELVIRA: Nu-ţi permit să mă faci indecentă...

MITICĂ: Poate ai cinismul să tăgăduieşti?

ELVIRA: Da! Tăgăduiesc.

MITICĂ (*o îngână*): Tă-gă-du-eşti!... Ha-ha! *Mi fa da ridere*! (*Râde sinistru*.) Dar cartea asta de vizită nu tă-găduieşte.

ELVIRA: Eu nu sunt vinovată... Nu ştiu nimic...

MITICĂ: Ba ştii, şi ai să-mi spui imediat... Haide, madam! Ai curaj! Onoarea viţiului. (*O apucă de braţ, brutal*.)

ELVIRA: Nu pune mâna pe mine. Mă doare... Au!...

MITICĂ: Spune tot, sau...

ELVIRA: Lasă-mă... lasă-mă! Îmi rupi mâna... Au!... Dă-mi drumul! Au!... (*Începe să plângă*.)

MITICĂ: Nu plânge că fac omor... Ah! şi n-am la mine un revolver, o puşcă, un tun, o mitralieră, un Zepelin, un briceag, nimic...

ELVIRA: Brută... Te dispreţuiesc... E suficient ca un imprudent să-mi trimită flori acasă, ca să mă loveşti, să

mă insulţi, să mă omori!...

MITICĂ: Nu te-am omorât, minţi! Nu vezi că vorbeşti?

ELVIRA: Ăsta nu e un argument... Femeia vorbeşte şi moartă, nu spuneai chiar tu? Lasă că te-nvăţ eu pe tine minte... Chiar astă-seară mă duc la un avocat şi până mâine dau divorţ.

MITICĂ: A! Nu! N-ai să divorţezi, până când nu aflu numele mizerabilului cu care mă-nşeli...

ELVIRA: Află-l sănătos... că nu există.

MITICĂ: Am să aflu... Am să te pui în faţa lui.

ELVIRA: Pune-mă, n-ai decât...

MITICĂ: Am să reconstitui crima în faţa mea...

ELVIRA: Reconstituieşte ce pofteşti...

MITICĂ: Deocamdată, am să mă duc la toate florăriile din Bucureşti... Cu florile-n braţe... Să vedem cine le-a cumpărat... cine le-a trimes...

ELVIRA: Umblă sănătos!... Şi când o să afli, să-mi spui şi mie... Nu holba aşa ochii la mine, că nu mă sperii.

MITICĂ: Mesalino!...

ELVIRA: Ce!

MITICĂ: Cleopatro!...

ELVIRA: Eu?...

MITICĂ: Minervo!...

ELVIRA: Taci, sau...

MITICĂ: Sarmisegetuzo!...

ELVIRA: Ah! Adu-mi un vas cu flori să ţi-l sparg în cap... că leşin!... (*Mitică iese trântind uşa de perete.*) Doamne! ... Doamne!... Ce mă fac? Dacă îl află? Dar ce i-a venit lui Bebe să-mi trimeată flori? El care ştie cât e bărbatu-meu de gelos!... Ce imprudenţă!... Ce prostie!... Şi totuşi... ce adorabilă prostie!... Ce atenţie delicată! — (*la receptorul.*) Să-i dau repede un telefon, să-l previu... Poate găsim o soluţie. Nu mi-e de altceva, dar dacă îl află, Miti e în stare să-l omoare... (*Face numărul.*) Allo!... Allo!... Casa Damian? Domnul Bebe e acasă?... Nu? Dar cine e la telefon?... A! Tu eşti, Mariţo?

Unde e domnul?... De mult?... Ştii sigur că nu vine diseară la masă? Ascultă, Mariţo!... Dacă vine, să-i spui că a telefonat coniţa Elvira... Că am să-i comunic ceva important şi imediat... Nu, nu! Să nu vie aici... Să mă cheme la telefon... Dar să nu mă cheme dumnealui direct. Să mă chemi tu, şi numai dacă sunt eu la telefon să mi-l dai... Cu altcineva să nu vorbeşti, cu nimeni!... Dacă nu sunt eu când suni, să închizi şi să încerci mai târziu... până când răspund eu... Ai înţeles? Bagă de seamă să nu faci vreo încurcătură!... La revedere! (*Agaţă. Se aude soneria*.)

(*Intră servitoarea*.)

SERVITOAREA: A sunat în faţă, coniţă... Sunteţi acasă?

ELVIRA: Nu! Nu sunt... Las' că mă duc să deschid eu... Tu du-te şi vezi-ţi de treabă!... Să vii numai când te sun... (*Iese*.)

SERVITOAREA (*ieşind*): Mi se pare mie că florile alea de-adineauri nu i-au mirosit bine conaşului... O să am distracţie gratuită...

ELVIRA (*intrând cu nenea Guţă*): Nene Guţă... unchiule. (*Îl sărută*.) Numai Dumnezeu te-a adus. Tocmai mă gândeam să fug de-acasă şi să vin la tine, la moşie...

GUŢĂ: Să fugi? De ce?

ELVIRA: Miti a înnebunit din cauza geloziei... Trebuie internat imediat, pus în cămaşă de forţă... că are şi furii... Pretinde că îl înşel.

GUŢĂ: Ei, şi?

ELVIRA: Ei, şi dacă îl înşel, trebuie să-i spui şi lui cu cine. Asta e indiscreţie!

GUŢĂ: Stai, stai, stai, stai!... Nu mă lua iute, că mă zăpăcesc... Cum, adică, indiscreţie?

ELVIRA: Păi sigur că e indiscreţie... E secretul meu!

GUŢĂ: Cum înţeleg eu, cu alte cuvinte, e adevărat că-l înşeli?

ELVIRA: Oho! Şi încă cum!...
GUŢĂ: Elvira!... Cum se poate?
ELVIRA: Iartă-mă, unchiule... dar ţie nu pot să-ţi ascund nimic.
GUŢĂ: Bine-bine... oricât... Dar nu m-aşteptam... din partea ta.
ELVIRA: Parcă tu nu ştii că nu-l iubesc pe Miti? Că l-am luat numai ca să-ţi fac plăcere ţie...
GUŢĂ: Mie?
ELVIRA: Păi, sigur... M-am măritat cu Miti pentru tine, nu pentru el... De-aia acum îl înşel... pentru mine. Hai, unchiule, nu fi şi tu contra mea... Dac-ai şti cât l-am înşelat de puţin... faţă de diferenţa de vârstă care e între noi.
GUŢĂ: De ce l-ai luat, dacă ţi se părea prea bătrân? Eu nu te-am silit.
ELVIRA: L-am luat pentru că mi-am închipuit că, fiind mai în vârstă, o să mă iubească mai mult... şi-o să fiu fericită. El însă mi-a făcut viata imposibilă, cu gelozia... atât mi-a bătut capul că-l înşel, încât ce mi-am zis?... Tot crede că-l înşel... cel puţin să aibă şi el satisfacţia că e adevărat... N-aş fi crezut însă niciodată c-o să mă prindă... Şi astăzi, adineauri, tocmai în toiul unei scene... am primit un buchet de flori de la ...
GUŢĂ: De la?
ELVIRA: De la o carte de vizită... Înţelegi dumneata...
GUŢĂ: Aha!...
ELVIRA: Şi îţi închipui ce-a urmat? M-a insultat... M-a bătut...
GUŢĂ: Te-a bătu-u-ut?
ELVIRA: M-a bătut... Până adineauri am fost plină de vânătăi... Şi-acuma a plecat în oraş, la toate florăriile, să afle cine mi-a trimes buchetul... Şi cum Bebe e cunoscut peste tot...
GUŢĂ: Care Bebe?
ELVIRA: Vai, da greu mai pricepi, frate! Bebe! Persoana

care mi-a trimes florile... Bebe Damian.
GUŢĂ: Aha!... prietenul ăla al vostru...
ELVIRA: Al nostru? Da' de unde?... Al lui Miti!... Ştii, cum îţi spuneam... sunt sigură c-o să afle... c-o să iasă un scandal... cu palme, cu juraţi.
GUŢĂ: Da... da... scandalul trebuie evitat... E reputaţia familiei noastre în joc.
ELVIRA: Sigur că trebuie... Că, dacă nu, spui la toată lumea că sunt nepoata ta...
GUŢĂ: Ce fel de flori erau alea pe care ţi le-a trimes?
ELVIRA: Camelii!... Ah, ce frumoase erau!...
GUŢĂ: Şi pe cartea de vizită cu care ţi le-a trimes scria ceva?
ELVIRA: Sigur... Păi asta m-a dat de gol... Reieşea limpede ca bonjour că persoana care mi le trimete...
GUŢĂ: înţeleg... Înţeleg... (*Un timp.*) Ai putea să-mi spui exact ce scria??
ELVIRA: Cum să nu? Absolut exact... Scria ceva aşa... cu patimă... ca să le miros şi să aflu... că eu sunt pentru el... În sfârşit... A... Uite cartea de vizită... pe jos. A pierdut-o Miti... Nu, nu te apleca dumneata. Lasă că ţi-o dau eu... Poftim... Citeşte...
GUŢĂ: Stai să-mi pui ochelarii, că nu văd... (*Citeşte.*) „Florile astea îţi vor spune în şoapta lor parfumată toată dragostea şi patima celui ce ţi le trimete şi pentru care eşti totul pe lume"...
ELVIRA: Splendidă dedicaţie! Ce zici?
GUŢĂ: Zic să-mi dai repede o hârtie şi-un creion...
ELVIRA: Pentru ce?
GUŢĂ: Să copiez rândurile astea.
ELVIRA: De ce?
GUŢĂ: Cine ştie... Poate o să am şi eu nevoie de ele vreodată... Hai, hai repede!... Să nu vie cumva Mitică şi să mă prindă că-i copiez secretele de familie.
ELVIRA: Numaidecât... (Iese şi revine cu o hârtie şi un creion.) Poftim!

GUŢĂ: Dictează tu...
ELVIRA: Florile astea îţi vor spune...
GUŢĂ: Florile astea îţi vor spune...
ELVIRA: În şoapta...
GUŢĂ: În şoapta...
ELVIRA: ... lor parfumată...
GUŢĂ: ... lor parfumată... (*Acelaşi joc, până la finele textului dictat*.) Aşaa!... Bun!... Acuma, bagă bine de seamă ce-ţi spui... Eu plec... şi pândesc pe Mitică până vine... Mă întorc apoi după el. Tu nu m-ai văzut... N-ai vorbit cu mine... Nu ştii nimic.
ELVIRA: Dar de ce toate astea?
GUŢĂ: Am eu socotelile mele... Ne-am înţeles?
ELVIRA: Da, unchiule... Ne-am înţeles.
GUŢĂ: Acuma pune cartea de vizită la loc, pe covor... unde era căzută. Şi s-o laşi acolo...
ELVIRA: Poftim!.. Am pus-o. (*Se aude o sonerie lungă*.) Haiti!... Ăsta e Miti... Îl cunosc după cum sună.
GUŢĂ: Repede, du-te de-i deschide... Eu o şterg pe din dos... Şi nu uita ce ţi-am zis... Nici o vorbă despre mine. (*Iese repede*.)
MITICĂ (intrând): Doamnă... adevărul a ieşit la suprafaţă. Totuşi, te rog să constaţi că sunt calm, şi în momentele astea tragice mă port cu dumneata destul de politicos... sunt calm, sunt foarte calm... sunt cel mai calm om din lume...
ELVIRA: Miti... Miti... Nu te uita aşa la mine, că mă sperii... Ai o mutră de asasin...
MITICĂ: Am, pentru că voi deveni... Posed numele exact al omului care ţi-a trimes flori acasă... Al omului cu care mă înşeli.
ELVIRA: Miti!... Nu-i adevărat... sunt nevinovată. De la cine sunt florile?
MITICĂ: Lasă, că ştii tu mai bine decât mine... Şi nu-ţi mai lua mutra asta prefăcută, că-mi pierd calmul imediat... Florile pe care le-ai primit adineauri, însoţite de

scrisoarea aceea concludentă... au fost cumpărate de la florăria „Crinul”, de către domnul... Bebe Damian şi trimese aci prin comisionarul cu numărul 44, care se găsea în faţa florăriei. Aud?... (*Tăcere*.) N-aud nimic? Aş vrea să aud ceva...

ELVIRA: Miti... Miti... Nu sunt vinovată...

MITICĂ: Inutil, doamnă... Vinovăţia dumitale este dovedită cu vârf şi îndesat... Şi planul meu de răzbunare este fixat.

ELVIRA: Miti, ce-ai de gând să faci?...

MITICĂ: Vreau să-mi spăl onoarea în sânge... În consecinţă: domnul Bebe Damian a fost condamnat la moarte şi va fi executat chiar azi, chiar aici, sub ochii dumitale... Atâta am de spus... Şi-acum, te rog să te retragi în odaia dumitale, unde te declar arestată... Ieşi!

ELVIRA: Miti, vino-ţi în fire!... Pentru Dumnezeu!... Eşti nebun... Nu ştii ce vorbeşti.

MITICĂ: Ieşi...

ELVIRA: Miti, o să-ţi pară rău de tot ce faci şi de tot ce spui...

MITICĂ: Ieşi...

ELVIRA: Biiineeee... Mă duc în odaia mea... Adio! (*Trânteşte uşa şi iese*.)

MITICĂ (*singur*): Şi-acuma, domnule Damian... te aştept! Revolverul ăsta (*îl ţăcăne*) te va pedepsi... N-am să-ţi spun decât atât. Mizerabile, mi-ai stricat casa... Ei bine, află că Mitică Dumitrescu este un om care nu iartă... Sus mâinile... Una... două... trei... şi, pe urmă, poc... (*Soneria la intrare*.) Aha! El trebuie să fie.

(*Intră servitoarea*.)

SERVITOAREA: Dumneavoastră aţi sunat, conaşule?

MITICĂ: Nu. A sunat la intrare. Trebuie să fie domnul Damian... Pofteşte-l aici şi ieşi pe dincolo.

(*Servitoarea iese*.)

GUŢĂ (intră după o clipă): Da' ce faci, cu revolverul în mâna, logofete? Exerciţii de tras la semn?
MITICĂ: Nenea Guţă!... Ce surpriză! Numai pe dumneata nu te aşteptam. Bine ai venit!
GUŢĂ: Bine te-am găsit. (*Se pupă*.) Dar ce e cu revolverul ăsta? Ai vreun duel?
MITICĂ: M-a ferit sfântul!...
GUŢĂ: Mă gândeam că-i fi pus coarne vreunui prieten... şi te exersezi, şmechere...
MITICĂ: Eu? Coarne? Fugi d-acolo, nene Guţă... Eu sunt om serios... Eeeee! Dar ce bine o să-i pară Elvirei când te-o vedea.
GUŢĂ: Ssst!... Elvira nu trebuie să ştie că sunt aici... la spune. (*Misterios*.) A prins?
MITICĂ: Ce să prindă, nene Guţă?...
GUŢĂ: Farsa... farsa...
MITICĂ: Care farsă, nene?
GUŢĂ: Farsa, frate! Cum, n-ai „simţit" nimic?
MITICĂ: Eu? Nu! N-am simţit nimic... Nu-nţeleg ce vrei să spui?
GUŢĂ (*misterios, mereu*): Ascultă, nene! Aţi primit sau n-aţi primit, astăzi după-prânz, un buchet de flori?... Nişte camelii splendide... şi c-un bileţel de dragoste între ele?...
MITICĂ: Un buchet deeee... şi cu un... N-am primit, nene Guţă... N-am primit nimic... Da' de ce mă-ntrebi?
GUŢĂ: Prost eşti, mă!... Ce dracu, nu pricepi? I-am trimes Elvirei un buchet de flori şi c-o scrisorică de dragoste ca din partea unui adorator necunoscut... Aşa, să-i fac o farsă.
MITICĂ: Dumneata ai trimes florile?
GUŢĂ: Eu!... L-am pus pe Damian — prietenul ăla al vostru — să mi le ia de la o florărie, că el se pricepe, şi

le-am trimes. Nu le-ai primit?

MITICĂ: Nu ştiu nimic, absolut nimic, nene Guţă... Poate cumva Elvira să le fi primit, fără ştirea mea?... Phiu!... Da' ce-ţi veni, nene, să faci farse d-astea?

GUŢĂ: Păi, viaţa fără farse e ca mâncarea fără sare. N-are nici un chichirez.

MITICĂ (*fluieră a pagubă*): Phiu! phiu! phiu!

GUŢĂ: Dar ce-ai, dragă? Ce-ai rămas aşa? Şi te-ai făcut alb ca varul...

MITICĂ: Phiu!... Phiu!... Phiu!... (*Se plimbă topit, de colo până colo.*)

GUŢĂ: Ce e, frate, ce e?

MITICĂ: Mă gândesc ce ar fi fost, dacă ar fi prins farsa dumitale?... Şi zici c-ai trimes un buchet de camelii, nişte alea, aşa... roz.

GUŢĂ: Exact...

MITICĂ: Mi se pare c-am zărit eu nişte chestii de-astea pe undeva... p-aici, prin casă... Şi între flori era o carte de vizită, nu?

GUŢĂ: Da... pe care scriaaa... Stai niţel că am păstrat copia la mine... Stai să-mi pun ochelarii... Uite... Pe care scria aşa... (*Scoate copia şi citeşte.*) „Florile astea îţi vor spune în şoapta lor..(Etc., etc., până la urmă.)

MITICĂ: Phiu!... Phiu!... Phiu!... Teribilă farsă, dom'le... Păcat că n-a prins...

GUŢĂ: Sigur... Ne-am fi prăpădit de râs... Hazul era să primeşti tu buchetul, în locul Elvirei. Să citeşti scrisoarea şi să-ţi închipui cine ştie ce... Cum te ştiu gelos!... Ieşea o dandana de toată frumuseţea...

MITICĂ: Eu, gelos?... Nu mă cunoşti, nene Guţă... M-am tămăduit de gelozie.

GUŢĂ: Ei taci, de când?

MITICĂ: De azi... Uite! fac jurământ că de azi înainte mă las de gelozie... Dar a dracului farsă, nene!...

GUŢĂ: Bună, nu?

MITICĂ: Grozavă... Să leşini de râs nu altceva... Să te

tăvăleşti pe jos... E, să ştii că-mi pare şi mie rău că n-a prins... Eu, să-ţi spui drept, parcă am zărit nişte flori adineaori, pe aici. Dar cum nu m-amestec niciodată în treburile Elvirei, nu le-am dat nici o importanţă.

GUŢĂ: E, nu e nimic... Altă dată să sperăm că o să iasă mai bine...

MITICĂ: Ba eu, să-ţi spui drept, aş face o lege care să interzică farsele...

GUŢĂ: Pe cele nereuşite, numai...

MITICĂ: Da... da... sigur... Pe cele nereuşite.

GUŢĂ: în cazul ăsta, haide să-i spunem Elvirei toată chestia... S-o şi văd, că mi-e dor de ea... Că de! Doar atâta nepoată am şi eu pe lumea asta...

MITICĂ: Nu... Nu... Nu, nene Guţă! Pentru nimic în lume, nu trebuie s-o vezi pe Elvira... Ea a primit, probabil, florile. Prin urmare, la ea farsa a prins. Las-o să-şi facă efectul până la capăt... Lasă-mă pe mine s-o duc cu preşul.

GUŢĂ: Păi ce, tu te pricepi la farse?

MITICĂ: Eu? Sunt regele farselor! Imediat le simt... şi te rog să-mi făgăduieşti un lucru... Să nu-i spui Elvirei că florile sunt de la dumneata... Las-o să creadă că sunt de la un adorator necunoscut... Să aibă şi ea, mititica, iluzia că, în afară de mine şi de dumneata, o mai iubeşte cineva...

GUŢĂ: Bun, bun!... Dacă vrei tu aşa, fie...

MITICĂ: Îmi făgăduieşti?

GUŢĂ: Îţi făgăduiesc...

MITICĂ: Bun... Bun... Atunci, treci, te rog, în biroul meu şi să nu ieşi de acolo, până nu te chem eu...

GUŢĂ: S-a făcut... *A tout à l'heure*... (*Trece în biroul de alături.*)

MITICĂ (*singur, spre uşă*): Aşa farsă mai zic şi eu! Păcat că n-a prins, ai? Fir-ai al dracului să fii, nene Guţă, cu farsele tale cu tot... (*Strigă.*) Elviraa! Elviraaa! Elviraaa!

ELVIRA: Ce pofteşti?

MITICĂ: Ce făceai tu, singurică, în odaie la tine?...
ELVIRA: Aşteptam să mă omori şi pe urmă să mă laşi în pace... că am treabă în oraş.
MITICĂ: Să te omor eu pe tine? De ce să te omor?
ELVIRA: Pentru că te-nşel... Pentru că m-ai prins...
MITICĂ: Tu mă înşeli pe mine? Cine ţi-a spus şi măgăria asta?
ELVIRA: Dumneata...
MITICĂ: Elvira... Ia uită-te la mine... Ce vezi?
ELVIRA: Văd un monstru care mă terorizează cu gelozia... care mă bănuieşte, mă insultă...
MITICĂ: Şi altceva nu vezi nimic? Nu vezi că râd? Uite cum râd! (*Râde sinistru*.)
ELVIRA: Cinicule!
MITICĂ: Râd de nu mai pot. (Râde crescendo, din ce în ce mai fals.)
ELVIRA: Eşti nebun...
MITICĂ: Râd de mă prăpădesc... (*Acelaşi joc*.) Ei bine, ce să-ţi spun, nu m-aşteptam să iasă atât de perfect... Mare invenţie, domnule, şi farsele astea...
ELVIRA: Care farsă?
MITICĂ: Farsa cu florile.
ELVIRA: Nu pricep...
MITICĂ: Păi cum să pricepi, dacă nu ştii nimic?
ELVIRA: Ce să ştiu?
MITICĂ: Cine ţi-a trimes florile şi scrisoarea de dragoste? Cine e omul care te iubeşte cu patimă... şi pentru pare eşti totul pe lumea asta?... Ştii?
ELVIRA: Sigur că ştiu... Bebe... Nu mi-ai spus tu... că l-ai descoperit?
MITICĂ: Am minţit.
ELVIRA: Ai minţit? Nu mi-a trimes Bebe florile?
MITICĂ: Nu... Bebe nici habar n-are de tine... E un meschin, care nu e capabil să dea un pol pe-o floare.
ELVIRA: Tocmai, mă miram şi eu. Dar, atunci, cine mi le-a trimes?

MITICĂ: Un om care te iubeşte... Care e mort după tine... Şi care e dat dracului la farse... Eu ţi le-am trimes. (*O priveşte triumfător.*)

ELVIRA: Tu?

MITICĂ: Eu!... Eu!... Eu!... Eu, care sunt nebun după tine, eu, pentru care eşti totul pe lumea asta... Eu sunt omul cu care mă înşelai, înţelegi? Eu... eu... În carne şi oase... *En personne*! Am vrut să te încerc, să mă conving, odată pentru totdeauna... că eşti o femeie cinstită... Un înger al cuminţeniei... o madonă a virtuţii... o martiră a căsniciei... şi m-am convins... Iartă-mă, scumpa mea, că am îndrăznit să te bănuiesc, ca un dobitoc... că te-am supărat... că a trebuit să-mi joc rolul cu toată asprimea... Am făcut-o însă, numai pentru liniştea casei noastre... Pentru fericirea căminului nostru... Şi-al dracului să fie — uite, zic vorbă mare — care ţi-o mai face de azi încolo vreo scenă de gelozie!...

CORTINA

FILTRU DE DRAGOSTE

COCA: Da, Didi, da, sunt cea mai nenorocită femeie din lume! Nu exagerez.

DIDI: Nu pricep! Unde e George?

COCA: A plecat. Cine ştie unde e.

DIDI: De ce n-ai fost, cum te-am învăţat eu, la Miţa?

COCA: Am fost, mai bine nu mă duceam, că toată nenorocirea de la ea mi se trage.

DIDI: Cum aşa? Ce-a fost? Nu ţi-a ghicit?

COCA: Ba mi-a ghicit şi mi-a spus că aşa e: că mă înşală, că are una blondă, că plâng toată ziua şi la sfârşit... (*Izbucneşte în plâns*.)

DIDI: Ei, nu mai plânge. Trebuia să-i ceri venin de splină de porumbel alb, fiert în miere de mai. Tu ştii că e miraculos... O dată a băut Nicu din el şi e mai amorezat de mine decât în timpul logodnei.

COCA (*plângând mai tare*): Mi-a dat, nenorocita de mine. Cine dracu m-a pus să mă duc, cine m-a pus?

DIDI: Ei, asta e! Eu te-am pus! Dar aşa e pe lumea asta. Faci bine şi-ţi auzi rău!

COCA: Acuma, asta-mi mai lipseşte, să te superi şi tu. Spun şi eu aşa, la supărare.

DIDI: Ei, şi dacă ţi-a dat Miţa filtrul, tu nu i l-ai dat lui?

COCA (suspinând): Ba da! Şi de aici a început toată nenorocirea.

DIDI: Nu te pricep. De unde a început nenorocirea? De ce? Că te-ai dus, că ţi-a dat, sau că i-ai dat?

COCA: Nenorocirea e că am avut musafiri.

DIDI (*energică*): Eşti o zăpăcită. Nu pricep nimic. Ce-i cu musafirii?

COCA: Au venit. Nici nu-i aşteptam. Cine i-a pus să vie?

DIDI: Spune, dragă, de la început, că îmi pierd răbdarea.

COCA: Să vezi. Eu am fost la Miţa şi mi-a spus că George mă înşală, că e cu una...

DIDI: Bine, asta am auzit, şi ţi-a dat venin de splină de porumbel alb.

COCA (plângând): Fiert în miere de mai!

DIDI: Ei şi?

COCA: Şi mi-a spus să-l pun în vin, într-o sticlă şi să beau eu din sticlă...

DIDI: Aşa am făcut şi eu.

COCA: Şi să torn în pahar şi să-i dau lui George. Şi eu am turnat şi am băut... (Plângând.) Era amar, dar lor le-a plăcut.

DIDI: Cui, lor?

COCA: Au zis că e pelin.
DIDI (*exasperată*): Cine a zis?
COCA: Ei, musafirii. Costică şi Mircea. Era şi Nelu şi venise şi nebuna de Margareta.
DIDI (*pufnind în râs*): Şi or fi băut toţi?
COCA: Da, toţi au băut. Şi a dat şi lui Azorică.
DIDI: Şi ce s-a întâmplat?
COCA: Cu Azorică? Nu mai pot să scap de el, sare tot timpul pe mine, îmi linge pantofii, a dormit toată noaptea în pat cu mine, în locul gol al lui Georgică. (*Plânge*.)
DIDI: Bine, bine, dar cu ceilalţi?
COCA: Ei au venit pe la opt şi jumătate. Noi eram la masă, abia ne aşezasem. Au cerut şi ei de mâncare, au făcut haz, au umblat în dulap şi au dat peste sticlă. Nebunul de Costică a turnat într-un pahar şi a tras o duşcă, să vadă dacă e vin. Eu am sărit să-i iau paharul şi ăilalţi au luat sticla şi şi-au turnat şi ei. Au zis că sunt calică şi au început să bea toţi pe rând, ziceau că e pelin.

(*Izbucneşte în plâns*.)

DIDI: Şi ce au făcut atunci?
COCA: Costică m-a chemat la baie să-i dau un prosop şi a vrut să mă sărute. Tremura şi-i luceau ochii ca la nebuni.
DIDI: Exact ca bărbatul meu.
COCA: I-am dat un brânci şi am fugit în casă. Când intru în sufragerie, ce crezi că văd? Nelu îl luase de guler pe George şi-i striga că nu ştie să mă facă fericită, că mă adoră, că dacă nu-mi dă libertatea, mi-o câştigă el, că-i ofiţer de rezervă şi i-au lăsat revolvere.
DIDI: Şi tu?
COCA: L-am căutat pe Mircea, să-i despartă, şi l-am găsit în dormitor. Stătea în genunchi în faţa fotografiei mele, ştii, aia cu umerii goi, culegea părul din peria mea de

cap şi-l înghiţea, plângând. Atunci a venit Margareta, Doamne, ce grozăvie! Ce mi-a fost dat să trăiesc!

DIDI: Ea nu băuse?

COCA: Ba da! Cum a venit, şi-a luat din bufet un pahar şi a turnat şi-a băut şi ea.

DIDI: Ha! Ha! Ha! Şi ea de cine s-a amorezat?

COCA: De mine! A început să-mi sărute mâinile, să-mi spună că sunt o zeiţă, parcă înnebunise. Georgică, mai enervat ca oricând, a luat un pahar de pe masă, la întâmplare, şi a băut din el! De aici mi s-a tras toată nenorocirea!

DIDI: De unde, de aici?

COCA: Fiindcă Georgică a băut după Margareta, din paharul ei! Şi a început atunci să fugă după ea. Ea fugea după mine şi el fugea după ea, Azorică îmi lingea pantofii. Nelu îmi săruta ciorapii, Costică se bătea cu Mircea, zicând fiecare că sunt a lui, Margareta îmi desfăcuse coadele şi şi le înfăşură în jurul gâtului, şi George o implora să fugă cu el în lume.

DIDI: Şi cum s-a isprăvit tragi-comedia asta?

COCA: Îngrozitor! Georgică a luat-o pe sus pe Margareta, a băgat-o într-o maşină şi a plecat cu ea. Ceilalţi s-au gonit unul pe altul. Eu am rămas singură cu Azorică şi plâng de atunci, de două zile, întruna.

DIDI: Este, intr-adevăr, îngrozitor. Şi ce s-a mai întâmplat?

COCA: Pe Azorică l-am închis în cuşcă, urlă îngrozitor şi face greva foamei. Nu-l auzi? Costică a făcut aşa, ca să fie concediat de la Societate, să capete leafa pe trei luni, fiindcă zice că vrea să mă ducă la Nisa. Nelu mi se pare că e închis la Prefectură, fiindcă i-a dat lui Mircea cu un scaun în cap. Şi Mircea e la Colentina, la spital.

DIDI: Şi Georgică?

COCA: Georgică e la Margareta. Am auzit că ea plânge toată ziua că vrea să vină la mine, că a spart până acuma trei geamuri. El vrea să pună casa pe numele ei şi de atunci până azi n-a dormit nici un minut, că

noaptea se uită ce frumoasă e ea când doarme. O să slăbească! (*Plânge iar cu hohot.*) De mine spune că a văzut cine sunt, că s-au dat de gol şi Costică, şi Nelu, şi Mircea şi că şi cu Margareta dracul ştie ce-am mai avut, dar pe ea o iartă, pentru că o adoră.

DIDI: De ce nu te duci, dragă Coca, înapoi, la Miţa, să-ţi dea ceva...

COCA: Ceva ca să nu mă mai iubească nimeni şi să n-o iubească nici George pe Margareta şi să se întoarcă la aia blondă, care îl iubeşte şi ea pe el? Aşa, cel puţin, Margareta mă iubeşte pe mine.

DIDI: Şi la ce îţi foloseşte ţie asta? Dacă e aşa, ia-l pe Costică, te iubeşte şi el.

COCA: Nu-mi trebuie, eu îl iubesc pe Georgică.

DIDI: Păi de, cine te-a pus? Dacă te ţii de prostii! Groaznic urlă Azorică ăsta! Parcă e o geamandură.

CORTIN
A

D-ALE LUI PĂCALĂ

(Basm radiofonic în 13 tablouri)

TABLOUL I

Se aude un cântec din fluier, care va fi cântecul „leit-motiv" al lui Păcală. După puţin timp, se aud vocile celor doi fraţi mai mari ai lui, care se apropie strigându-l... pe două voci.

FRATELE I: Păcalăăaă! Păcalăăăă!

FRATELE II: Măi, Păcală, măăăă!...
FRATELE I: Unde eşti, frate-meu?
PĂCALĂ (*cântă mai cu foc, fără să se sinchisească*).
FRATELE I (*a ajuns lângă Păcală*): Uite-l! Noi îl strigăm de-am răguşit şi el stă la umbră şi cântă din fluier...
PĂCALĂ: Ce vreţi, fraţilor?
FRATELE II: Te căutăm de azi-dimineaţă!
PĂCALĂ: Cine caută, găseşte. Şi de ce mă căutaţi?
FRATELE I: Fiindcă trebuie să vedem ce facem cu vaca.
PĂCALĂ: Care vacă?
FRATELE II: Joiana, pe care ne-a lăsat-o taica moştenire la câteşitrei.
FRATELE I: Ori te-a bătut umbra la cap de nu mai înţelegi?!
PĂCALĂ: Aaaaa, Joiana! Păi de ce nu-i spuneţi pe nume, ca să ştim despre cine e vorba? Şi ce e cu ea?
FRATELE II: Trebuie s-o împărţim frăţeşte, aşa cum a lăsat taica cu limbă de moarte...
FRATELE I: Că aşaaaa, o vacă singură cu trei stăpâni, nu se mai poate!
PĂCALĂ: Aşa este!... Nu poţi să împărţi un pai la trei măgari...
FRATELE I: Tocmai de-aia! Fiindcă n-avem cum s-o rupem în trei, ca pe-o lipie, eu cred că vaca mi se cuvine numai mie, ca FRATELE vostru cel mai mare.
FRATELE II: Nu se poate! Dacă e vorba s-o ia numai unul dintre noi, atunci mi se cuvine mie, că eu am muls-o de când o avem.
PĂCALĂ: Ca să bei jumătate laptele din şiştar!
FRATELE II: Ba nu! Că era să vă las să-l smântâniţi voi...
FRATELE I: Eu zic, fraţilor, că cel mai bun lucru e s-o tăiem şi pe urmă s-o împărţim în trei părţi... O parte, trupul, o iau eu, a doua, capul, o ia el, şi partea a treia coarnele, copitele şi coada — o dăm lui Păcală ...
PĂCALĂ: Eu nu primesc, că nu e drept. De ce să iau eu şapte părţi şi voi numai câte una?

FRATELE I (mirat): Care şapte părţi?
PĂCALĂ (aritmetic): Păiii... o dată două coarne, fac două părţi, şi cu patru copite, şase! Şi cu coada, una, nu fac şapte?
FRATELE II: Are dreptate, după judecata lui.
FRATELE I: Atunci, n-o mai tăiem şi gata.
FRATELE II: Şi ce facem? Eu zic s-o lăsăm pe Joiana să-şi aleagă singură stăpânul.
PĂCALĂ (râde): Adică pe-ăla pe care l-o împunge mai întâi cu coarnele, a lui să fie.
FRATELE I: Nu, nu aşa! Până deseară însă, când se întoarce Joiana de la păscut, ne facem fiecare — după cum ne-om pricepe — câte un ocol în bătătură.
FRATELE II: Ei şi?
FRATELE I (*cât mai explicativ*): Şiii... lăsăm poarta deschisă şi în ocolul căruia va intra, a aceluia să fie.
FRATELE II: Din partea mea, fie şi-aşa. Tu ce zici, Păcală?
PĂCALĂ: Dacă voi doi ziceţi că aşa e bine, bine să fie!
FRATELE I: Va să zică, ne-am înţeles?
PĂCALĂ: Da.
FRATELE I: Atunci, să batem palma!

(*Se aude cum îşi bat palmele, a înţelegere*.)

TABLOUL II

CRAINICUL: Până seara, cei doi fraţi mai mari şi-au făcut în bătătură — unul în dreapta şi celălalt în stânga porţii — câte un ocol din ţăruşi, de toată frumuseţea, plin de lucernă, de fin din cel mai bun şi de alte bunătăţi. Numai Păcală şi-a făcut, tocmai spre fundul curţii, o sărăcie de frunzar, încropit din ramuri rupte dintr-un pom de pe-acolo şi fără nici un fel de nutreţ ademenitor înăuntru.

Acum, cei trei fraţi s-au aşezat fiecare în ocolul lui,

aşteptând pe Joiana care se întoarce, cu cireada satului, de la păşune.

(*Se aud tălăngi, clopote şi mugetele vitelor care se apropie. Apoi tălăngile se depărtează*.)

JOIANA: Muuuuuuu!...
FRATELE I: Uite şi pe Joiana noastră. Dar de ce s-o fi oprit în drum şi se uită aşa, ca viţelul la poarta nouă?
FRATELE II: Fiindcă vede ceva deosebit — ocoalele noastre — şi se gândeşte în care să intre.
JOIANA: Muu! Muuu! Muuu!
FRATELE I (*cu glas dulce*):

Hai Joiană, văculeană,
Vin' la mine în ocol,
Să-ţi dau iarbă pe sprinceană
Şi un drob de sare-albeaţă
Să-l mănânci ca pe-o dulceaţă.

FRATELE II (*şi mai mieros*):

Ba mai bine vin' la mine!
Haide, hai, nu fii năroadă
Că doar eu te-am muls pe tine,
Şi ţi-am smuls ciulini din coada.

JOIANA: Muuu!...
FRATELE I (*supărat*):

Ce, Joiano, nu vezi bine?
Vino în ocol la mine!

FRATELE II (*vesel*):

Ha-ha-hal Ha-ha-ha!
Fă-te-ncoa, Joiana mea.

FRATELE I (*oţărit*):

Fir-ai tu să fii de vacă,
Nătântoală, prostănacă!
Vedea-te-aş fiertură-n oală,
Că-l aleseşi pe Păcală!

FRATELE II (*acelaşi joc*):

Vede-te-aş făcută chingi
Şi, la iarmaroc, opinci.

PĂCALĂ (*bucuros*):

Bine mi-ai venit, Joiano!
Fiindcă tu ştiuşi, vicleano,
Că la mine ai, aleasă,
Frunză crudă-acu' culeasă,
Frunză dulce, timpurie,
De-aia care-ţi place ţie.

JOIANA: Muu! Muu! Muu! (*Muge de parcă s-ar linge pe bot de plăcere*.)

FRATELE I: Ne luaşi vaca, Păcală!

PĂCALĂ: Nu eu! Ea m-a luat pe mine.

FRATELE II: Şi-acu, ce-ai de gând să faci cu ea?

PĂCALĂ: Mâine de dimineaţă mă duc la târg s-o vând. Că eu mi-am pus în gând să plec în lume şi mi-e greu să umblu cu Joiana după mine. Să fi fost câine ciobănesc, mai mergea. Dar aşa...

TABLOUL III

CRAINICUL: Şi Păcală s-a ţinut de vorbă. A doua zi, dis-de-dimineaţă, a legat de gâtul Joianei un căpeţel de funie şi-a pornit cu ea spre târg, scurtând drumul prin pădure.

(*Se aude fluieratul lui Păcală, câteva clipe. Apoi, un tunet, urmat de altele din ce în ce mai apropiate şi mai puternice*.)

PĂCALĂ: Na-na-na! Ce ne facem, Joiano tată, că vine furtună şi ne-a prins taman aici, în mijlocul pădurii? (*Începe să sufle vântul şi să foşnească pădurea*.) Hai să ne adăpostim sub fagul ăsta, până trece vijelia... Aşaaa! Pe tine te leg de el să nu te ia vântul, că eşti

cam pirpirie şi eu mă lungesc sub tine, să nu mă facă ploaia ciuciulete... (*Începe să răpăie ploaia*.) Ah! Ce bine e să stai aşa lungit pe iarba crudă şi moale! (*Cască sonor*.) Şi ploaia asta, trage a somn! (*Cască din ce în ce mai amplu*.) Ascultă, Joiano! (*Glumeţ*.) Dacă mă prinde somnul, să ai tu grijă să nu mă fure cineva... (*După câteva clipe, începe să sforăie, în întrecere cu zgomotele furtunii care s-a dezlănţuit şi care, treptat, scade depărtându-se*.)

PĂCALĂ: Joiano, mi se pare c-am aţipit...

JOIANA: Muuu!...

PĂCALĂ: Nu aşa de „muuuult” cum zici tu. O clipă numai. Şi-am visat că vorbeşte cu mine fagul ăsta sub care stăm.

FAGUL: Nu, nu! N-ai visat, Păcală! Eu vreau să vorbesc cu tine.

PĂCALĂ (*speriat*): Dumneata? Nu ştiam că fagii vorbesc ca oamenii!

FAGUL: Nu toţi. Eu sunt însă fermecat.

PĂCALĂ: Aşa da! Şi ce vrei să vorbeşti cu mine? (*Furtuna încetează*.)

FAGUL: Am auzit că vrei să vinzi vaca? Ia spune! Cât vrei pe ea, că aş cumpăra-o eu.

PĂCALĂ (*neîncrezător*): Dumneata cât dai?

Fagul: Zece galbeni, că mai mult nu face.

PĂCALĂ (*mirat*): Zece galbeni? Vezi de treabă, ce vrei să râzi de mine?

FAGUL: Cincisprezece, poftim!

PĂCALĂ: Ascultă, nene! Te văd fag falnic. Nu e frumos să râzi de mine.

FAGUL: Îţi dau douăzeci...

PĂCALĂ: Nu se poate...

FAGUL: De ce?

PĂCALĂ: Fiindcă vaca nu face decât cinci galbeni, că e slabă şi bătrână...

FAGUL: Bine, mă Păcală. Văd că eşti un băiat cinstit şi îţi

cumpăr vaca... Dar banii ţi-i dau după asfinţitul soarelui... Vii cu vaca şi îţi dau cei cinci galbeni...

PĂCALĂ: Dar de ce să mai viu cu ea, dacă tot e aici şi ai cumpărat-o? Ţi-o las, şi diseară, viu după bani... (*Începe să se audă ciripit voios de păsărele, ca după furtună*.) Şi acum, că tot a trecut furtuna, mă duc să le spun şi fraţilor mei c-am vândut vaca, mai repede şi cu preţ mai bun decât mă aşteptam. (*Pleacă fluierându-şi cântecul*.)

TABLOUL IV

CRAINICUL: E aproape miezul nopţii. Cei doi fraţi ai lui Păcală au încuiat uşa şi s-au culcat pe laviţe, iar acum, după cum auziţi (*se aud sforăituri cumplite*), sforăie de parcă ar avea zbârnâietori în nas.

PĂCALĂ (*bate în uşă*): Fraţilor! Deschideţi! Eu sunt, Păcală. (*Sforăiturile continuă*.) Deschideţi, fraţilor! (*Bate mai tare*.) N-auziţi, mă? (*Bate din toate puterile*.) Deschideţi!

FRATELE I (*trezindu-se*): Frate-meu! Bate cineva în uşă...

FRATELE II: Cine o fi acum, la miezul nopţii?...

PĂCALĂ (*de-afară*): Eu sunt!... Păcală! Am venit cu banii de pe vacă.

FRATELE I: Nu mai spune! (*E neîncrezător*.)

FRATELE II (*deschide*): Ai poftă să râzi de noi?

PĂCALĂ (*intră*): Bine v-am găsit!

FRATELE I: Unde sunt banii?

PĂCALĂ: Uite-i! I-am băgat în sân, că n-aveam în ce să-i duc. (*Se aud galbenii zornăind, când îi răstoarnă pe masă*.)

FRAŢII (*înmărmuriţi şi bâlbâindu-se de emoţie*): Ga-ga-galbeni... Ga-ga-galbeni ade-vă-ra-ţi!

PĂCALĂ: Şi nu cinci... Un morman am adus.

FRATELE I: De unde i-ai furat?
PĂCALĂ: Cum era să-i fur? Mi i-a dat fagul pentru vacă...
FRATELE II: Păi ziceai c-ai vândut-o pe cinci galbeni şi văd că ai adus o comoară...
PĂCALĂ: Da, fiindcă fagul a vrut să mă fure şi a fost pedepsit.
FRATELE I: Ce tot îndrugi acolo, mă? Vorbeşte lămurit...
FRATELE II: Ori ai mâncat ciuperci otrăvite prin pădure şi ţi-ai pierdut minţile?
PĂCALĂ: Să vedeţi cum a fost!... Când am ajuns la fagul care cumpărase vaca, Joiana nicăieri şi fagul mut. „Am venit să-mi dai cei cinci galbeni pentru vacă, zic.” „Scârţ!” zice el de colo, troznind din crengi. „Nici un scârţ, zic eu. Banii! Sau dacă nu, să-mi dai vaca îndărăt.” „Scârţ!” zice el, iarăşi. Eeeee!... Dacă am văzut eu că în loc de bani vicleanul se scârţiie la mine, m-am pus cu toporul pe el să-l pedepsesc, ca pe un hoţ de codru ce se afla... Şi dă-i, şi dă-i, şi dă-i, până am dat de-o scorbură pe fundul căreia strălucea o grămadă de galbeni. Ăştia, pe care i-am adus să-i împărţim frăţeşte.
FRATELE I (*uluit şi fericit*): Vrei să împărţi comoara cu noi?
FRATELE II (*acelaşi joc*): În trei părţi?
PĂCALĂ: Nuuu! Nici vorbă de-aşa ceva, fraţilor! Eu iau numai cinci galbeni care mi se cuvin pentru vacă şi, restul, al vostru să fie... Că eu plec în lume s-o cutreier, să-i cunosc oamenii şi să-i văd toate frumuseţile... Rămâneţi cu bine, fraţilor, şi să ne vedem sănătoşi.

TABLOUL V

CRAINICUL: Ne aflăm într-o duminică, pe uliţa unui sat dinspre Dunăre. Oamenii s-au adunat la sfat... Păcală, care tocmai trecea pe acolo, s-a oprit, ascultându-i ce vorbesc.

UN ŢĂRAN (*mai bătrân*): Toată vara i-am muncit bogătanului, alege-s-ar praful de el, şi când m-am dus să-mi cer dreptul, mi-a dat bice pe spinare în loc de bani.

O ŢĂRANCĂ: Şi mie, astă-iarnă, când mi-a fost copilul bolnav, mi-a dat nişte bani cu dobândă. Şi-acuma, fiindcă n-am putut să-i plătesc pe toţi, mi-a luat bordeiul şi m-a lăsat pe drumuri.

PĂCALĂ (apropiindu-se): Bună ziua, oameni buni!

ŢĂRANUL: Mulţumim dumitale, flăcăule! Dar ce vânt te aduce pe la noi prin sat?

PĂCALĂ: Umblu să caut de lucru.

UN ŢĂRAN: Şi de unde eşti de fel?...

PĂCALĂ: Apăi, dintr-un sat de la munte.

ALT ŢĂRAN: Şi cum te cheamă?...

PĂCALĂ: Ion! Dar toată lumea pe la noi îmi zice Păcală... Ci mie — de când eram mic — mi-a fost drag de glume şi de păcăleli...

ŢĂRANUL I: E, flăcăule!... Nouă, aicea în sat, nu ne mai arde de glume... Ne omoară Jecmănoiu, bogătanul satului.

PĂCALĂ: V-auzii şi eu vorbind, dar nu-mi vine a crede.

Ţăranul II: Ehè. Şi ce-ai auzit tu, nu e nimic... faţa de câte ne face. Ne ia şi cenuşa din vatră, cu fel de fel de vicleşuguri.

ŢĂRANUL I: Şi de dat, n-ar da un colţ de pâine la nimeni.

BĂTRÎNUL: Şi dacă îndrăzneşti să crâcneşti, îţi mai ciunteşte şi trupul. Că numai aşa se învoieşte... Uite flăcăul ăsta pe care îl vezi aici cu nasul tăiat... El i l-a tăiat... Bogătanul! Cu briciul!

PĂCALĂ: De ce?

FLĂCĂUL: Fiindcă aşa ne-a fost tocmeala când m-am băgat argat la el.

PĂCALĂ: Adică, cum? Lămureşte-mă şi pe mine.

FLĂCĂUL: Uite cum. când te bagi argat la el, Jecmănoiu îţi

spune aşa: (*Imită vocea dogită de băutură a lui Jecmănoiu.*) „Bine! Te iau argat. Îţi dau casă, mâncare şi simbrie. Cu o învoială însă: să nu te superi niciodată. Că dacă te superi, nu-ţi mai dau nimic şi îţi tai şi nasul, ca să te înveţi minte să te mai superi şi altă dată. Şi dacă m-oi supăra eu, să-mi tai tu mie nasul..

PĂCALĂ: Şi te-ai supărat?

FLĂCĂUL: Păi cum era să nu mă supăr, dacă m-a ţinut la muncă trei zile nemâncat? Şi dacă m-am supărat, mi-a tăiat nasul cu briciul, aşa cum ne fusese învoiala.

PĂCALĂ: Şi-a i îs de tine, ticălosul! Lăsaţi-l pe mine, dacă e aşa! Şi unde stă Jecmănoiu ăsta, oameni buni?

UN ŢĂRAN: Uite colo, în casele alea mari... Dar ce-ai de gând să faci?

PĂCALĂ: Vreau să mă tocmesc şi eu argat la el... S-auzim de bine! (*Pleacă fluierând.*)

TABLOUL VI

CRAINICUL: Păcală bate cu ciomagul în poarta lui Jecmănoiu. (*Se aud bătăile şi, imediat, câinii din curte lătrând.*)

JECMĂNOIU (*mai de departe*): Care baţi în poartă, mă?

PĂCALĂ: Om bun, jupâne... Domoleşte clinii, că dacă mă dau la ei, ii muşc.

JECMĂNOIU (*amuzat*): Teci, mă, că te lauzi! (*Domoleşte câinii.*) Niii! Corbea! Haiducu! Lăţosu! Marş, tu!..

(*Câinii se potolesc.*)

PĂCALĂ: Bun găsit, jupâne!

JECMĂNOIU: Bună, flăcăule! Dar ce vânt te-aduce pe la mine?

PĂCALĂ: Am auzit că ai nevoie de un argat.

JECMĂNOIU: Am, am! Şi cum te văd băiat zdravăn şi isteţ, să-ncercăm, să vedem...

PĂCALĂ: Ba, jupâne, încercarea moarte n-are!

JECMĂNOIU (*bucuros*): Bine, bine... Şi câtă simbrie ceri?

PĂCALĂ: Cât ai vrea dumneata să-mi dai. După faptă şi răsplată.

JECMĂNOIU: Brava, băiatule! Îmi place de tine, că ştii ce vrei... Numai că, pentru ca treaba să meargă bine şi să ne înţelegem totdeauna amândoi, trebuie să facem o învoială scrisă!

PĂCALĂ: Ce învoială, jupâne?

JECMĂNOIU (*rar, să priceapă Păcală bine*): N-avem voie să ne supărăm unul pe altul... Şi dacă tu o să te superi vreodată pe mine, eu am dreptul să-mi scot cu cuţitul o cureluşă de pe spinarea ta. Şi dacă m-oi supăra eu, îmi faci la fel... Ne-am înţeles?

PĂCALĂ: Da, jupâne! Învoială mai dreaptă nici că se poate...

JECMĂNOIU: Atunci, fii bine venit! Şi... pune-te pe treabă... Iar anul tău, când o să-ţi iei simbria, să ştii că ţi se împlineşte în ziua când o cânta cucul în nucul ăla din curte.

PĂCALĂ: Bine, jupâne, aşa să fie! Că, vorba-aia: „Taci tu cuce nu cânta, până vine vremea mea”.

JECMĂNOIU: Atunci, să facem şi înscrisul între noi. Că, de, vorba zboară şi înscrisul rămâne.

PĂCALĂ: Să facem, jupâne!

JECMĂNOIU (*alt ton. Lui Păcală*): Dar nici nu te-am întrebat cum te cheamă?

PĂCALĂ: Păcală mă cheamă, jupâne!...

JECMĂNOIU: Bine, mă Păcală! Mâine — cum s-o crăpa de ziuă — te duci să-mi aduci un car de lemne din pădure. Îţi dau de mâncare la tine, ca să-ţi ajungă toată ziua, o pâine mare şi o burduşică de brânză... Dar, seara, când te întorci acasă cu lemnele, să ai grijă să-mi aduci înapoi şi pâinea întreagă şi burduşica de brânză

neîncepută... Dar ce te uiţi aşa la mine? Parcă-ai fi supărat?

PĂCALĂ: Eu? Vai de mine, jupâne!... Nu ştii vorba românească? „Cine ţine supărare, parte de noroc nu are.”

TABLOUL VII

(*Se aude fluieratul lui Păcală şi carul cu lemne scârţâind de greutate*).

PĂCALĂ (încetează fluieratul): Hăis... Cea... Înc-oleacă de opinteală, boulenii tatii, să intrăm cu căruţa în curte şi-aţi scăpat de povară pe ziua de azi... Hai!... Hăis!... Cea!... (*Carul scârţâie*.) Gataaa! Am ajuns şi-acasă... Ho-ho-ho!

JECMĂNOIU: Phiuuu! Da’ frumoase lemne ai adus, măi Păcală! Brava ţie!

PĂCALĂ: Cum m-am priceput şi eu, jupâne.

JECMĂNOIU: Ai muncit din greu, până să le tai, nu e aşa?

PĂCALĂ: Greu al ciorilor! Noroc c-am avut mâncare destulă cu mine, de mi-a dat puteri. Că mâncarea face puterea. E ştiut.

JECMĂNOIU (*vesel*): Şi-ai mâncat toată mâncarea?

PĂCALĂ: Toată! Afară de firimiturile care mi-or fi căzut pe jos...

JECMĂNOIU: Da’ parcă ne-a fost vorba să-mi aduci şi pâinea şi burduşica de brânză întregi!?

PĂCALĂ: Păi întregi le-am adus. Poftim! Uite pâinea nencepută şi burduşica neatinsă.

JECMĂNOIU: Dar de ce sunt aşa de uşoare?... Parcă n-ar mai avea nimic înăuntru?! Văd că de la pâine n-a mai rămas decât coaja şi de la burduşică numai pielea de deasupra.

PĂCALĂ: Dar dumneata cum credeai c-o să le mănânc, ca

să ţi le şi aduc p-ormă întregi înapoi? La pâine am dat cep dedesubt şi-am scos tot miezul din ea, şi burduşuchii de brânză, i-am dat gaură şi-am scos toată brânza dinăuntru... Şi, în felul ăsta, m-am săturat şi eu şi ţi le-am adus şi dumitale întregi, aşa cum mi-ai poruncit... Cred că nu te-ai supărat pe mine, jupâne?

JECMĂNOIU (*prefăcut*): Eu? Cum o să mă supăr, mă, pentru un dumicat de pâine şi o înghiţitură de brânză... Nici prin gând nu-mi trece, drăguţă!

PĂCALĂ (*râzând*): Îmi pare bine că nu te-ai supărat, jupâne, că tocmai îmi trebuia o cureluşă să-mi ascut briciul pe ea.

JECMĂNOIU (râde verde): Ha-ha-ha!... În nădejdea cureluşii de la mine, o să-ţi crească barba ca la vlădici, băiete. Deocamdată, mâine, cum s-o crăpa de ziuă, te duci la treierat griul... Iar mâncarea ţi-o trimite nevastă-mea la arie.

PĂCALĂ: Am înţeles, jupâne.

TABLOUL VII

CRAINICUL: Seara s-a lăsat pe arie. Oamenii au terminat lucrul, numai mâncare lui Păcală n-a sosit... În schimb, soseşte Jecmănoiu, bucuros cum n-a mai fost el de multă vreme.

JECMĂNIOIU: Bună seara, Păcală!

PĂCALĂ: Bună, jupâne!

JECMĂNOIU: Am venit să văd ce ispravă mi-ai făcut la treierat...

PĂCALĂ: Uită-te şi dumneata cât am treierat! Şi numai grâu ales ca-n palmă. Fără boabă de neghină, ca sămânţa de sulfină...

JECMĂNOIU: Brava ţie, băiatule! Văd că şi la asta eşti priceput şi mă bucur că am pus mâna pe un argat

harnic ca tine. (*Îşi plesneşte o palmă peste frunte*.) Aoleu!... Da mi se pare că nevastă-mea s-a luat cu alte treburi şi-a uitat să-ţi trimită de mâncare!

PĂCALĂ: E-adevărat... Nu mi-a trimis nimic!

JECMĂNOIU: Ţţ! Ţţ! Ţţ! Bietul băiat! Ai tot dreptul să fii supărat!

PĂCALĂ: Am, dar nu sunt deloc...

JECMĂNOIU: Cum se poate? Ce, nu ţi-a fost foame?

PĂCALĂ: Cum o să-mi fie foame, dacă am mâncat pe săturate?

JECMĂNOIU: Ai mâncat? Ce-ai mâncat?

PĂCALĂ: E, nu cumva că era să rămân flămând, cu atâta grâu pe mână?

JECMĂNOIU: Dar ce, ai mâncat grâu crud, ca orătăniile?

PĂCALĂ: Nu, că nu sunt eu prost, să-mi cadă greu. De dimineaţă am umplut un sac cu grâu, şi la prânz am mai umplut încă unul.

JECMĂNOIU: Şi ce-ai făcut cu sacii?

PĂCALĂ: M-am dus cu ei la lelea Veta, cârciumăreasa. I-am dat sacii cu grâu şi ea, în schimb, mi-a dat mâncare, pe săturate — şi de dimineaţă şi la prânz. Că acum, seara, cred că o să-mi dea nevasta dumitale, acasă...

JECMĂNOIU (*ieşindu-şi din ţâţâni*): Cum, netrebnicule? Ai dat doi saci de grâu pe un blid de linte?

PĂCALĂ: Şi ce? Nu cumva te-ai supărat? (*Râzând*.) Vezi că mâine e duminică n-am pe ce să-mi ascut briciul să mă bărbieresc!

JECMĂNOIU (*pe alt ton, aproape glumeţ*): Vezi de treabă! Cum o să mă supăr eu, mă, pentru două sărăcii de saci cu grâu? Tu să fii sănătos, când m-oi supăra eu... pentru un fleac ca ăsta.

TABLOUL IX

CRAINICUL: A doua zi, după ce Jecmănoiu i-a povestit nevestei sale de paguba pe care Păcală i-a făcut-o cu cei doi saci de grâu, au hotărât să se descotorosească de asemenea podoabă de argat. Drept care, l-au chemat în pridvorul casei.

JECMĂNOIU: Ascultă, mă Păcală.
PĂCALĂ: Ascult jupâne, că de-aia am urechi.
JECMĂNOIU: Deşi atât eu cât şi nevastă-mea suntem foarte mulţumiţi de tine şi de felul cum ai făcut toate treburile pe care ţi le-am cerut, ne-am gândit să-ţi dăm drumul. Nu mai ţinem argat, că ne costă prea scump mâncarea.
NEVASTA (*înţăglată*): Îţi dăm sâmbria pe un an înainte şi du-te dra... (*Se reculege*.) Mergi sănătos, adică!...
PĂCALĂ: Vă mulţumesc de bunătate, dar eu nu pot să primesc simbria pe un an, când n-am muncit decât o săptămână.
NEVASTA: Dacă vrem noi? Ce-ai tu cu paguba noastră?
PĂCALĂ: Nu se poate, cocoană! Nu mă lasă înscrisul, unde zice că anul nu mi se împlineşte decât în ziua când o cânta cucul în nuc. Şi, p'nă acuma, nu l-am auzit cântând...
NEVASTA: Bine!... Atunci să-l faci cioban, bărbate, şi să-l trimiţi la oi! Să nu-l mai văd prin curte, că mi se face negru înaintea ochilor.
JECMĂNOIU: Ai auzit, logofete? Începând de mâine dimineaţă, te duci cu oile la păscut. Te supără?
PĂCALĂ: Deloc... o să fac aşa cum îmi porunceşti.

TABLOUL X

CRIANICUL: A trecut o săptămâna de când Păcală e cioban la oi. Şi deşi le duce la păscut într-un loc cu iarbă grasă şi deasă, oile în loc să se îngraşe, au slăbit

că de-abia se mai ţin pe picioare. Neştiind ce să mai creadă, Jecmănoiu s-a hotărât să-l întrebe pe Păcală, care tocmai se întoarce cu turma de la păscut. Jecmănoiu se cinsteşte cu o bărducă de ţuică, în pridvorul casei, iar nevastă-sa s-a urcat în pod să puie nişte şunci de porc la fum.

(*Se aud oile behăind şi sunându-şi tălăngile*.)

PĂCALĂ (*după ce zgomotul oilor se potoleşte*): Bună seara, jupâne! Bună? Bună ţuiculiţa?
JECMĂNOIU: Ia... Nu mai bate şaua, să priceapă iapa.
PĂCALĂ: Nu! Şi aşa, cocoana tot nu pricepe şi tot n-o să mă cinstească şi pe mine cu un ciocan de ţuică.
JECMĂNOIU: Lasă ţuica şi spune-mi mai bine de ce mi-au slăbit oile, de umblă aşa, în papainoage, şi nu mai dau un strop de lapte? Nu mănâncă?
PĂCALĂ: Ar mânca ele, dar n-au când...
JECMĂNOIU: De ce? Păi ce fac toată ziua la păşune?
PĂCALĂ: Joacă!
JECMĂNOIU: Oi să se joace, n-am pomenit până acuma!..
PĂCALĂ: Păi nu se joacă, jupâne. Joacă!...
JECMĂNOIU: Cum adică joacă?
PĂCALĂ: Ia aşa, ca la horă... Ba şi mai şi... Se ridică în două picioare şi joacă de se topeşte seul de pe ele. De-aia au şi slăbit.
JECMĂNOIU: Ce, mă, nu eşti în toate minţile?
PĂCALĂ: Ba sunt!... Da' eu am învăţat de mic să cânt la fluier. Şi cum încep să le cânt de joc, gata! încep să joace mai abitir ca fetele la horă.
JECMĂNOIU: Astea sunt poveşti, mă!
PĂCALĂ: Nu, jupâne! Dacă vrei, poţi să vezi cu ochii dumitale.
JECMĂNOIU: Ia să văd... Dar să ştii că dacă mă minţi..
PĂCALĂ: Te superi?
JECMĂNOIU: Nuuu... de supărat nu mă supăr! Dar nu-ţi

mai dau de mâncare o săptămână, să ştii...

PĂCALĂ: Bine, să nu-mi dai... Hai, fetelor! Hai, oiţele tatii! (*Începe să cânte din fluier un brâuleţ îndrăcit*.)

JECMĂNOIU (*uluit*): Ia-mă, Doamne, c-aşa minunăţii n-am mai văzut... Încep să joace oile! (*Se aud behăituri vesele, pe diferite tonuri şi tropăituri de copite jucăuşe*.) Na-na-na! C-a-nceput să joace şi măgarul... (*Începe să râdă*.) Nu ştiu, din ţuica asta mi-o fi, dar parcă îmi vine şi mie să joc! (*Păcală înteţeşte fluieratul*.) Uiiiiuuuu-luuu!... Aşa, mă! Zi, mă!... (*Începe să joace pe prispă, bătând tactul cu cizmele*.) Hăp-hăp!... O să joc pîn-o să crăp... Hăp-hăp!. .. Şi pe loc, pe loc, pe loc, să răsară busuioc... Hăp! Nevastăăă! Fă nevastăăă, fă! Ieşi în gura podului, să mă vezi cum joc!... Mai ceva ca măgarul, care s-a ridicat în doua picioare!

(*Măgarul rage a joc*).

NEVASTA (*iese în gura podului*): Dar de ce rage măgarul?

JECMĂNOIU: Nu rage măgarul... Te-am strigat eu pe tine.

NEVASTA: Doamne, Doamne!... Dar ce-mi văd ochii?... Joacă oile, joacă măgarul... joacă şi bărbatu-meu! Asta trebuie să fie sfârşitul pământului!... Na, na, na, că-mi vine şi mia să joc...

JECMĂNOIU:

Foaie verde floare albastră,
Joacă şi tu, măi nevastă...
Şi iar verde măr pe rod,
Numai să nu cazi din pod...

NEVASTA (chiuie):

Foaie verde şi-un dudău,
M-a găsit jucatul rău...
Şi iar foaie de lămâie,
Parc-am foc pe sub călcâie...

Uiii-iuuu!... Aşa, mă, zi, mă... Că de la nunta mea n-am mai jucat aşa!

(*Zgomot infernal: oile behăie, tropăie, măgarul rage şi cei doi Jecmănoiu chiuie de mama focului*.)

JECMĂNOIU: Păcală! Taci, mă, nu mai cânta, că-mi cade nevasta pe gura podului... Na, c-a şi căzut!... (*Se aude un bufnet*.)

(*Păcală încetează fluieratul şi toată larma se potoleşte*.)

JECMĂNOIU: Ce mi-ai făcut, blestematule, mi-ai omorât nevasta.

PĂCALĂ: Şi te-ai supărat, jupâne?

JECMĂNOIU: Sigur că... (*se reculege*) că nu m-am supărat... Dar m-ai lăsat văduv.

NEVASTA: Am căzut pe moale, bărbate, pe lâna oilor. Şi n-am nimic... Dar pe ticălosul ăsta de Păcală să nu-l mai văd, că-mi ies din minţi. Bărbate, dă-i simbria pe doi ani, şi ducă-se învârtindu-se!...

PĂCALĂ: Şi pe zece ani să mi-o dea, cocoană, şi eu tot nu plec, până n-oi auzi cucul cântând în frunziş, aşa cum scrie la zapis... Deocamdată, vă las să vă odihniţi după atâta joc — şi cocoana şi după căzătură — şi mă duc să închid oile. (*Se depărtează*.) Hai, oiţele taichii!... Hai la culcare, că mâine iară o să avem de joacă toată ziua... Hai şi tu mă, ciuşi-măgăruş!

(*Oile încep să behăie uşor, a înţelegere, tălăngile sună şi — în încheiere — măgarul rage fericit*.)

TABLOUL XI

CRAINICUL: Toată noaptea, bogătanul şi cu nevasta s-au sucit şi s-au socotit cum să facă să scape de Păcală. Şi tocmai când începea să se lumineze de ziuă, Jecmănoiu

găsi ideea cea mai bună, ca să se scape de el.

JECMĂNOIU: Ştii care e singurul lucru pe care îl avem de făcut, nevastă?
NEVASTA: Ştiu, dacă mi-l spui!
JECMĂNOIU: Să mă fac eu cuc...
Nevasta: Cum adică să te faci cuc?
JECMĂNOIU: Iacă bine! Mă duc acuma — până nu se luminează bine de ziuă — şi mă sui în nucul din fundul grădinii. M-ascund bine în frunze, să nu mă poată vedea nici păsările soarelui şi încep să cânt cum cântă cucul. (*Imită cucul.*) Cu-cu! Cu-cu!
NEVASTA: Phiu! dar bine cânţi ca el. Dacă nu te-aş vedea că eşti tu, zău c-aş crede că îmi cântă cucul sub pernă...
JECMĂNOIU: Tu, când mă-i auzi cântând, chemi pe Păcală şi-i spui: „Auzi cucul, Păcală! Acuma nu mai poţi să spui că nu ţi s-a împlinit anul, cum scrie la învoială. Uite-ţi sâmbria şi du-te sănătos!”
NEVASTA: Şi dacă mă întreabă de tine unde eşti?...
JECMĂNOIU: Îi spui că am plecat de cu noapte, după treburi la oraş... Îţi las înscrisul care-l am cu el să-l rupi şi bani ca să-i plăteşti simbria, când ţi-o cere. Şi gata! Am scăpat de pacoste!
NEVASTA: Deştept eşti, bărbate!... Hai repede! Fă-te cuc şi sui-te-n nuc.

TABLOUL XII

CRAINICUL: Zis şi făcut. Când s-a luminat bine de ziuă, bogătanul era cuc în nuc şi nevastă-sa îşi făcea de lucru prin grădină. Păcală tocmai se spălase pe ochi cu apă proaspătă şi se pregătea să plece cu oile, când auzi că-l strigă cineva din fundul grădinii.

NEVASTA: Păcală! Măi Păcală, mă! Ia vin' ia, să-mi ajuţi să întind frânghia asta de rufe.

PĂCALĂ (*apropiindu-se*): Uite c-am venit, cocoană! Dar ce te-ai sculat aşa cu noaptea în cap? Te-a apucat vrednicia?

NEVASTA: M-am sculat c-a plecat bărbatu-meu de eu noapte la târg, după treburi... Şi nu m-am mai culcat la loc.

JECMĂNOIU (*din nuc*): Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

NEVASTA (*prefăcându-se mirată*): Cucu! Auzi cucu, Păcală! Cântă cucu-n nuc! Auzi?

JECMĂNOIU: Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

PĂCALĂ: Mare minune şi asta! N-am mai auzit până acuma cuc să cânte toamna.

NEVASTA: Fiindcă ăsta e cuc tomnatic... Şi, pe la noi, cântă şi de-ăştia, câteodată... Aşa că ţi s-a-mplinit anul băiete! Spune ce simbrie vrei să-ţi dau şi du-te sănătos... Şi uite şi înscrisul, să-l rupem, că de-acum încolo nu mai face nici două parale.

JECMĂNOIU (*acelaşi joc*): Cu-cu! Cu-cu! Cu-cu!

PĂCALĂ: Dar de unde-ai ştiut dumneata c-o să cânte cucul în nuc, de-ai luat în sân înscrisul şi banii pentru sâmbrie?

NEVASTA (*încurcată*): Aşa mi-a spus bărbatu-meu când a plecat... Să le am la mine, că poate te răzgândeşti şi vrei să pleci de bunăvoie, chiar dacă n-o să auzi cucul...

PĂCALĂ: E, dar acuma, dacă l-am auzit, trebuie să plec! Dar al ciorilor cuc, cocoană! Să cânte el toamna!... Şi mi se pare şi cam răguşit... Parc-ar fi după chef...

NEVASTA: Nu, dar o fi un cuc mai bătrân... Dar ce faci cu reteveiul ăla, de-l luaşi în mână?

PĂCALĂ: Tare aş vrea să văd şi eu ce neam de cuc o mai fi şi ăsta şi cum arată la pene?

NEVASTA: Nu da în el, că nu poate să zboare!...

PĂCALĂ: Cu atât mai bine! Îl prindem şi îi dăm jupânului lapte de cuc la masă, când s-o-ntoarce de la oraş...

JECMĂNOIU (*zbiară din nuc*): Nu da, măăă, că se zgârie nucul şi se schilodeşte cucul!
PĂCALĂ (*râzând*): Auzi! Vorbeşte cucul ca omul... şi-aduce la vorbă cu jupânu... Ia să-i trag una în pene, să-i meargă fulgii!
JECMĂNOIU: Nu da, măăăăă...
NEVASTA (*ţipă şi ea*): Omori cucul şi mă laşi văduvă!
PĂCALĂ: Ce cuc, cocoană! Asta e pasăre măiastră! (*Aruncă reteveiul care bufneşte în nuc. Se aude un răcnet.*)
JECMĂNOIU: Aoleu! Mi-ai rupt şalele, ticălosule! (*Jecmănoiu cade din nuc, bufnind de pământ.*)
NEVASTA: Ce-ai făcut, mişelule, mi-ai omorât bărbatul!
JECMĂNOIU: Nu m-a omorât, dar de data asta îl omor eu pe el... Nu mai scapă!...
PĂCALĂ: Lasă bolovanul din mină, jupâne!
JECMĂNOIU: Nu-l las! Îţi strivesc capul cu el, blestematule!
PĂCALĂ: Lasă-l, că pe urmă îţi sucesc mâna şi nu mai ai cu ce duce ţoiul la gură...
JECMĂNOIU: Dă-mi drumul!
PĂCALĂ: Lasă bolovanul...
JECMĂNOIU: L-am lăsat... Poftim! N-am ce-ţi face, că eşti mai tânăr ca mine. Eşti mai voinic! Aoleu!... Cum mă dor şalele unde m-ai lovit cu reteveiul, tâlharule!
PĂCALĂ: Şi ce, te-ai supărat?...
JECMĂNOIU (*ieşindu-şi din fire*): Da, m-am supărat!
PĂCALĂ: Atunci scoate cămaşa, să-mi tai cureaua de pe spate cu cosorul. Aşa cum spune înscrisul.
JECMĂNOIU: Poftim!... Tai-o, numai să scap odată de tine, că altminteri mă bagi în mormânt.
NEVASTA: Ai milă de el, Păcălică, dragul ţatii! Nu-l jupui!
PĂCALĂ: Dar el cum a ştiut să-i jupoaie pe alţii. Şi argatului care a fost înaintea mea, îi mai creşte nasul la loc?
JECMĂNOIU: Fie-ţi milă de mine, măi Păcălel, mă!
PĂCALĂ: Dar dumneata, de când eşti pe lumea asta, ai

avut vreodată milă de cineva?

JECMĂNOIU: Nu-mi tăia o curea întreagă din spinare, Păcală, puiule! Înţeapă-mă numai oleacă şi îţi dau tot ce mi-i cere.

PĂCALĂ: N-am nevoie de nimic de la un ticălos ca tine — Te iert, de data asta... Dar dacă oi auzi că te mai porţi, de azi înainte, ca un câine cu oamenii nevoiaşi, să ştii că mai dau eu pe-aici, că păstrez înscrisul. (*Pleacă fluierându-şi cântecul, din ce în ce mai îndepărtat*.)

TABLOUL XIII

CRAINICUL: În faţa hanului, fetele şi flăcăii s-au adunat — ca în fiecare duminică — la horă şi la joc. Numai că joc fără lăutari nu se poate. Iar lăutarii, tocmiţi de hangiu din vreme — cine ştie din ce pricină — n-au venit până acum. În locul lor însă, iată că se apropie Păcală, cântând din fluier.

(*Fluieratul lui Păcală creşte din nou, apropiindu-se*.)

O VOCE DE FLĂCĂU: Fraţilor!... Fraţilor! Uite un cântăreţ din fluier.

ŢĂRANUL BĂTRÂN: Ăsta e Păcală, argatul lui Jecmănoiu!

PĂCALĂ: Eu sunt! Da' la el nu mai sunt argat... L-am băgat în cofă. Că, vorba aia, mai călăreşte şi calul pe călăreţ câteodată...

ALT FLĂCĂU: Dar de joc ştii să cânţi, frăţine-meu? Că uite, nu ne-au venit lăutarii şi n-avem după ce juca.

PĂCALĂ: De! Să încercăm! Că meşterul nu scobeşte degeaba găurile la fluier...

ALT FLĂCĂU: Atunci, zi-ne o sârbă, să ne dezmorţim oleacă...

(*Păcală începe să cânte o sârbă săltăreaţă. Se*

formează sârba şi se încinge jocul. La început, se aude numai ritmul jocului şi cântecul, crescând amândouă. Pe urmă, încep strigăturile.)

UN FLĂCĂU:
Zi-i, Păcală, zi-i cu sete!
Zi-i, măăă!
Mai cu foc, cu foc, băiete!
Zi-i, măăă!
ALT FLĂCĂU:
Foaie verde busuioc,
Hop şi babele la joc!
Zi-i măăă!
ŢĂRAN BĂTRÂN:
Şi iar verde trei smicele
Şi moşnegii după ele!
Zi-i, măăă!
ALT FLĂCĂU:
Să-nvârtim hora-mpreună
După datina străbună,
C-am muncit o săptămână!
Zi-i, măăă!
ALT FLĂCĂU:
Şi pe loc, pe loc, pe loc,
Să răsară busuioc!...

(*Bat sârba pe loc*.)

ALTUL:
Şi la dreapta, un-doi-trei,
Să răsară ghiocei!
ALTUL:
Şi la stânga, patru-cinci,
Să dea grâul sub opinci!
TOŢI:
Ca să crească toată vara

Flori şi pâine-n toată ţara!
Zi-i măăă!

(*Chiuituri. Jocul şi cântecul ating apogeul şi piesa se sfârşeşte*.)

CORTINA